

ТРЕНДОВИ

Република Србија
Републички завод за статистику

ISSN 1820-1148

Ажурирано издање
12. 7. 2021.

ТРЕНДОВИ

I квартал, 2021.

Београд, 2021.

Трендови, I квартал 2021.

Издаје и штампа: Републички завод за статистику, Београд, Милана Ракића 5

Одговара: Миладин Ковачевић, директор

Уредник: Катарина Станчић

Рукопис припремили:

Горан Катић (Макроекономске прогнозе, Цене)

Марина Павловић (Бруто домаћи производ)

Весна Златановић (Грађевинарство, Спољна трговина, Унутрашња трговина, Индустијска производња, Туризам)

Јасмина Јотев (Индекс економске климе, Регионалне економске асиметричности, Тржиште рада, Зараде)

Лектура: Емилија Бацковић

Дизајн и припрема за штампу: Одељење за развој, припрему и визуелизацију статистичких аутпута

Републички завод за статистику, као главни произвођач и дисеминатор статистичких података, објављује велики број саопштења, индикатора, билтена итд. Мноштво публикација често ствара конфузију међу корисницима, који, с друге стране, употребљавају статистичке податке како би проценили своје перформансе и ускладили их са другим економским субјектима и кретањима.

Будући да, осим ускостручних, велики број корисника није ни статистички, ни економски едукован, разноликост података код њих може изазвати збуњеност, неразумевање и погрешну процену приоритета, што често резултира отпором према информацијама.

С обзиром на то да је статистички систем веома комплексан и генерализован, дизајниран тако да задовољи специфичне субсекторске потребе за информацијама, у модерном друштву је неразумевање статистичких података честа појава. Информисање објављивањем „сувопарних“ статистичких података корисницима често није довољно, пошто даје само парцијалну слику о макроекономији. Конкретно, показало се да традиционални начини приказивања података (табеле, саопштења итд.) не омогућавају брзо разумевање социоекономске стварности и не успевају да пренесу кључну поруку, нарочито када је број података велики.

Имајући у виду све наведено и пратећи светске тенденције у приказивању статистичких података, као и интересовања стручне јавности, редизајнирани *Трендови*, традиционално, доносе заокружене кварталне и годишње податке, али кроз нови концепт приказивања најважнијих економских сигнала путем модерних и напреднијих графичких решења за презентовање и дисеминацију.

Уобичајено, у овом издању приказано је кретање најважнијих статистичких области у првом кварталу 2021. године (Бруто домаћи производ, Индустријска производња, Грађевинарство, Спољна трговина, Унутрашња трговина, Цене, Тржиште рада, Зараде, Туризам, Индекс економске климе и Регионалне економске асиметричности). Такође, дате су прогнозе кретања у појединим областима у наредном периоду, добијене применом ARIMA прогностичких модела. Сет композитних водећих индикатора, који имају могућност да са високим нивоом поузданости предвиде коњунктурна кретања и буду у функцији краткорочне прогнозе, приказан је у делу Макроекономске прогнозе.

Будући да су резултати Анкете о радној снази за први квартал по новој, редизајнираној, методологији¹ објављени 30. 6. 2021, ово издање Трендова је ажурирано 12. 7. 2021.

Са жељом да подстакнемо истраживачки рад, позивамо стручњаке који се баве макроекономијом, математиком и статистиком да нам шаљу своје радове. Радови (или њихови делови) биће објављивани у складу са актуелним трендовима.

Републички завод за статистику од 1999. године не располаже појединим подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију – укупно.

¹ Више о томе на линку: <https://www.stat.gov.rs/vesti/20210628-anketa-o-radnoj-snazi-nova-metodologija/>

1. Макроекономске прогнозе	6
2. Бруто домаћи производ	13
3. Индустијска производња	15
4. Грађевинарство	19
5. Спољна трговина	23
6. Унутрашња трговина	30
7. Цене	34
8. Тржиште рада	38
9. Зараде	42
10. Туризам	45
11. Индекс економске климе	49
12. Регионалне економске асиметричности	54

1. Макроекономске прогнозе

Развијени систем композитних водећих индикатора РЗС-а предњачи циклусима привредне активности, у просеку, за један до највише два квартала и у комбинацији са економетријским моделима омогућава квантитативну евалуацију динамике годишње стопе раста привредне активности у кратком року. У наставку ће бити презентована фамилија водећих индикатора по секторима и одговарајуће прогнозе.

1.1. Грађевински индикатор привредне активности Србије – ГРИПАС²

Графикон 1.1. Циклуси ГРИПАС-а и БДВ-а грађевинарства, детрендовани, изравнати и стандардизовани подаци, одступање од просека периода (%)

Према водећем индикатору ГРИПАС-у, у Q2 2021. очекује се међугодишњи раст БДВ-а грађевинске активности од око 38,0%.

Табела 1.1. Структура доприноса годишњој стопи раста БДВ-а грађевинарства

	2018				2019				2020				2021
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
БДВ грађевинарства, годишња стопа раста, %	26,3	20,1	9,6	2,4	11,9	20,5	39,6	52,3	21,8	-2,0	-16,7	-9,1	19,5
Зграде, п. п.	11,2	8,3	6,1	2,6	6,4	9,2	6,2	15,2	7,1	1,1	-0,3	-0,9	7,7
<i>Стамбене зграде</i>	8,5	4,0	-2,7	0,3	2,5	5,1	1,9	5,9	0,8	10,0	4,1	2,1	7,7
<i>Нестамбене зграде</i>	2,7	4,2	8,8	2,3	3,9	4,1	4,3	9,3	6,3	-8,9	-4,4	-3,0	0,0
Остале грађевине, п. п.	15,1	11,8	3,6	-0,2	5,5	11,3	33,4	37,1	14,6	-3,1	-16,4	-8,2	11,7
<i>Саобраћајна инфраструктура</i>	10,7	6,8	-0,2	-2,4	2,4	-0,2	13,3	17,6	1,6	-9,0	-7,0	-1,9	7,0
<i>Цевоводи, комуникациони и електрични водови</i>	2,0	0,9	2,2	1,4	2,5	12,6	19,9	18,8	10,8	-4,1	-11,6	-7,8	2,1
<i>Сложене индустријске грађевине</i>	1,6	3,3	1,4	0,7	0,7	-0,7	0,1	0,5	0,0	1,9	0,4	0,9	2,4
<i>Остале непоменуте грађевине</i>	0,8	0,8	0,1	0,1	-0,2	-0,3	0,0	0,1	2,2	8,1	1,8	0,6	0,3
Допринос БДВ-а грађевинарства годишњој стопи раста БДП-а, п. п.	0,7	0,8	0,5	0,1	0,4	0,9	1,9	2,6	0,8	-0,1	-1,1	-0,7	0,8

² Водећи композитни грађевински индикатор ГРИПАС предњачи циклусу бруто додате вредности грађевинарства у просеку за око 1-2 квартала, а његов основни задатак јесте прогноза и детекција конјунктурног кретања БДВ-а грађевинарства у наредном периоду. Високо корелисан са кретањем укупног броја грађевинских дозвола, часова рада и радника на градилиштима, индикатор ГРИПАС укључује и информације о производњи и набавци грађевинског материјала и опреме, као и о предвиђеној вредности радова, рефлектујући све релевантне утицаје на грађевинску активност.

1. Макроекономске прогнозе

Благи опоравак привреде који је наступио од почетка 2021. године допринео је у првом кварталу 2021. годишњем расту БДВ-а грађевинарства од 19,5%. Раст у Q1 2021. највише је био одређен растом вредности изградње стамбених зграда и саобраћајне инфраструктуре, који су укупној годишњој стопи раста БДВ-а грађевинарства у Q1 чинили 75,3%. У том контексту треба навести највеће пројекте који су допринели овом расту: повећану изградњу стамбених комплекса, нарочито у Београду и Новом Саду, изградњу и адаптацију болничких комплекса, даље радове на гасоводу „Турски ток“, аутопут Београд–Сарајево (Кузмин–Рача), Моравски коридор, даљу модернизацију пруге Београд – Нови Сад, Термоелектрану-топлану Панчево, Рударско-топионичарски басен Бор-Зијин и др.

Табела 1.2. Остварене и прогнозиране међугодишње стопе раста БДВ-а грађевинарства (%)

	2019				2020				2021	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Стварне вредности	11,9	20,5	39,6	52,3	21,8	-2,0	-16,7	-9,1	19,5	-
Прогнозиране вредности (ГРИПАС)	10,4	13,8	31,3	45,6	18,0	-9,5	-5,6	-20,7	-2,7	38,0
Одступање стварних вредности од прогнозираних, % (апсолутне вредности)	1,3	3,2	3,6	1,8	2,4	6,4	13,1	14,6	22,8	-

Напомена: Релативно одступање прогнозиране вредности од реализоване за (+/-) 5% сматрамо интервалном границом валидности дате прогнозе (95-процентни интервал поузданости индикатора). Прогнозиране вредности наведене у табели објављене су у претходним бројевима *Трендова*. Иако су у 2019. години стварне вредности ажуриране навише, задржана су одступања стварних података у односу на прогнозирана, која су била измерена у моментима израде прогноза, с обзиром да се прогнозе дате у прошлости не могу ревидирати.

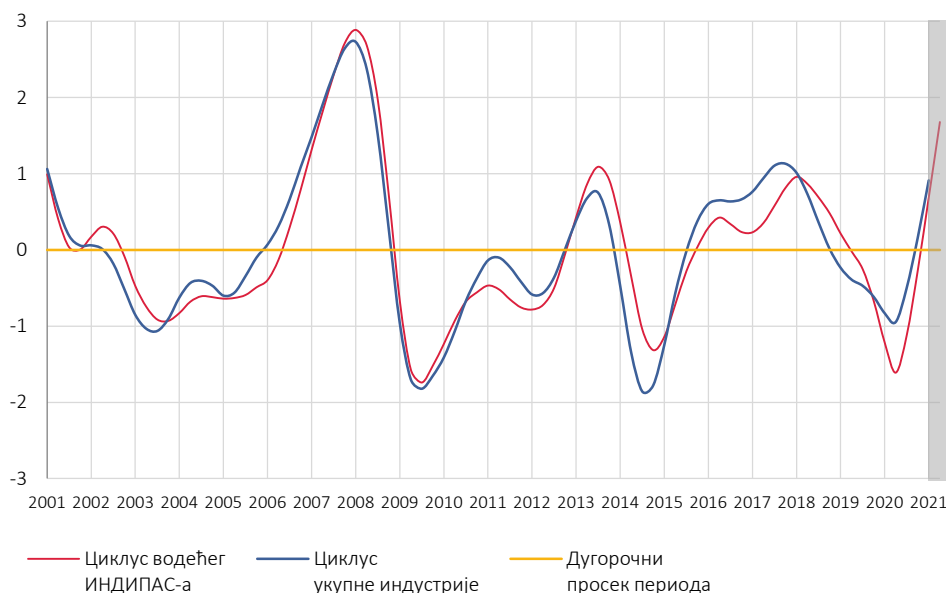
Од Q3 2020. године наступила су значајна одступања реализованих вредности међугодишњих стопа раста БДВ-а грађевинарства од претходно прогнозираних преко ГРИПАС индикатора. Анализом индикатора који обликују дескрипцију динамике грађевинарства (број грађевинских дозвола, производња производа неметалних минерала, предвиђена вредност грађевинских радова и многи други) евидентиране су тенденције које нису биле конзистентне са изразитом динамиком БДВ-а грађевинарства у задња три квартала. У том контексту примењен је метод декомпозиције временске серије БДВ-а грађевинарства и издвојена је њена ирегуларна компонента. Ирегуларна компонента, као један од четири елемента сваке временске серије (тренд, сезона, циклус и ирегуларна компонента), описује присуство околности у појединим опсервацијама серије које се нису могле приписати некој од већ наведених компоненти серије. Другим речима, варијације сателитских серија (варијабли везаних за грађевинарство), које би могле служити опису динамике БДВ-а грађевинарства, својим варијацијама нису биле у могућности да адекватно опишу варијације БДВ-а грађевинарства у тим периодима. Издвојена ирегуларна компонента БДВ-а грађевинарства управо указује на значај ове компоненте у опсервацијама за Q3 2020. и Q1 2021. (које су уједно и екстремне опсервације у серији), када је и дошло до највећег одступања у односу на прогнозу. То значи да се одступање прогнозе у тим кварталима може приписати непоклапању динамике егзогених варијабли са динамиком БДВ-а грађевинарства, који није део ни систематски утврђених водећих својстава ГРИПАС индикатора. Сходно томе, велика одступања од Q3 2020. највише су последица (већ наведеног) накнадног методолошког обухвата одређених реализованих грађевинских радова у поступку обраде резултата извештајних јединица, јер у моменту израде прогноза ти подаци нису били доступни, што је додатно усложнило предикцију динамике БДВ-а грађевинарства. У том контексту настављена су даља истраживања на побољшању индикатора прогнозе.

1. Макроекономске прогнозе

1.2. Индустијски индикатор привредне активности Србије – ИНДИПАС

Графикон 1.2. Поређење циклуса водећег индикатора ИНДИПАС-а и физичког обима укупне индустрије, изравнати и стандардизовани подаци, одступање од просека периода (%)

На основу водећег индикатора ИНДИПАС-а, у Q2 2021. очекује се међугодишњи раст индустријске производње од око 19,0%. Очекује се да ће овај раст највише бити одређен растом у производњи моторних возила и приколица, производњи производа од гуме и пластике, производњи кокса и деривата нафте, производњи електричне опреме и већој производњи у снабдевању ел. енергијом, гасом, паром и климатизацијом.

Табела 1.3. Остварене и прогнозиране међугодишње стопе раста БДВ-а укупне индустрије (%)

	2019				2020				2021	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Стварне вредности	-1,6	-2,1	2,2	3,1	4,2	-7,7	3,3	1,5	3,5	-
Прогнозиране вредности (ИНДИПАС)	-3,9	-2,4	2,3	2,5	3,2	-10,0	1,0	2,0	3,6	19,0
Одступање стварних вредности од прогнозираних, % (апсолутне вредности)	2,5	0,3	0,2	0,6	1,1	2,3	2,2	0,5	0,0	-

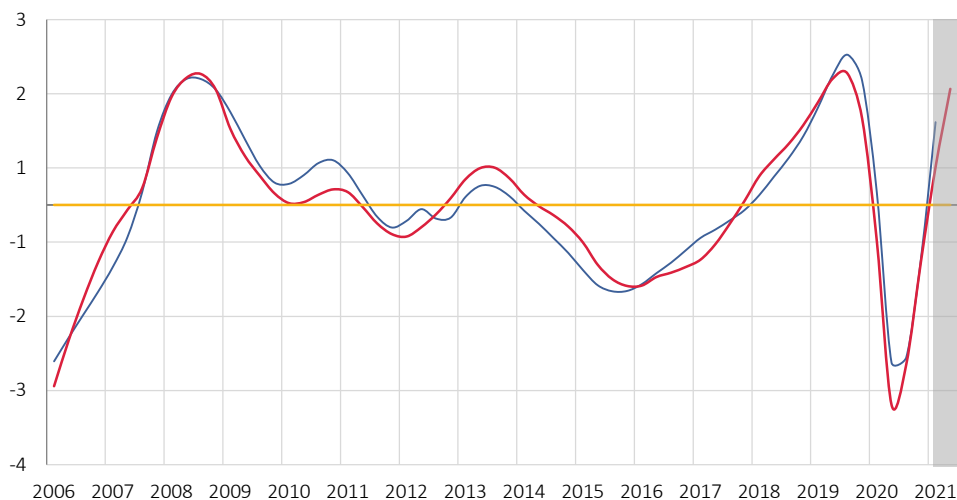
Напомена: С обзиром на то да је процес прогнозе рађен на претходно десезонираним подацима, они се могу незнатно разликовати од оригиналних стопа раста, које су званично објављене. Релативно одступање прогнозиране вредности од реализоване за (+/-) 5% сматрамо интервалном границом валидности дате прогнозе (95-процентни интервал поузданости индикатора). Прогнозиране вредности наведене у табели објављене су у претходним бројевима *Трендова*.

1. Макроекономске прогнозе

1.3. Водећи индикатор укупних услуга Србије

Графикон 1.3. Поређење циклуса водећег индикатора укупних услуга и БДВ-а укупних услуга, детрендовани, изравнати и стандардизовани подаци, одступање од просека периода (%)

На основу водећег индикатора укупних услуга процењен је међугодишњи раст укупних услуга у Q2 2021. од око 14,7%. Очекује се да ће раст укупних услуга у Q2 бити највише одређен растом туризма и угоститељства, трговине на мало и трговине на велико.

— Циклус БДВ-а укупних услуга
— Дугорочни просек периода

— Циклус водећег индикатора укупних услуга

Табела 1.4. Остварене и прогнозиране међугодишње стопе раста БДВ-а укупних услуга (%)

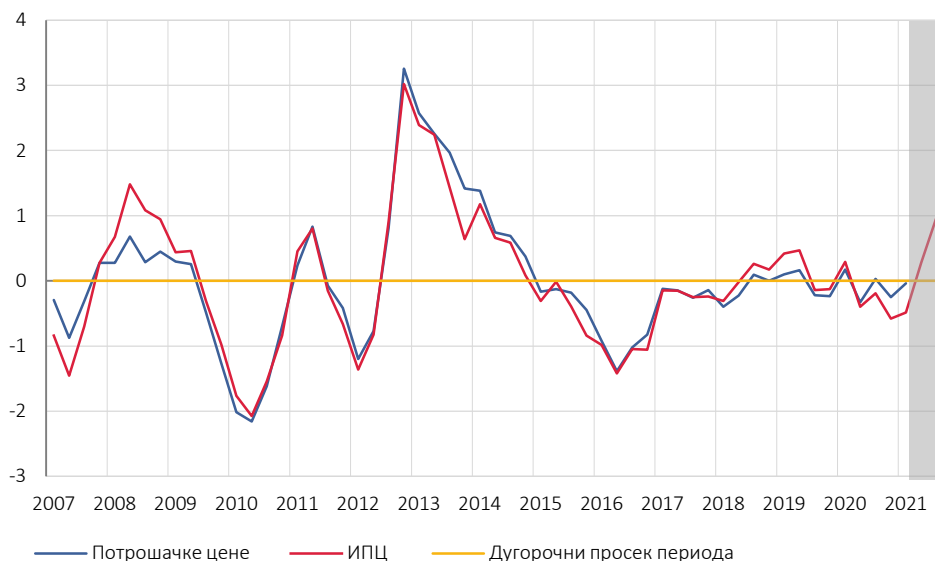
	2019				2020				2021	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Стварне вредности	3,9	3,8	4,2	5,1	4,9	-7,0	-2,1	-1,3	0,9	-
Прогнозиране вредности	3,9	3,2	3,5	4,3	4,3	-5,0	-0,5	-2,0	-1,5	14,7
Одступање стварних вредности од прогнозираних, % (апсолутне вредности)	0,0	0,6	0,7	0,8	0,6	2,1	1,6	0,7	2,4	-

Напомена: С обзиром на то да је процес прогнозе рађен на претходно десезонираним подацима, они се могу незнатно разликовати од оригиналних стопа раста, које су званично објављене. Релативно одступање прогнозиране вредности од реализоване за (+/-) 5% сматрамо интервалном границом валидности дате прогнозе (95-процентни интервал поузданости индикатора). Прогнозиране вредности наведене у табели објављене су у претходним бројевима *Трендова*.

1. Макроекономске прогнозе

1.4. Модел прогнозе потрошачких цена P3C-a

Графикон 1.4. Поређење циклуса композитног водећег индикатора потрошачких цена (ИПЦ) и укупних потрошачких цена на мало у Србији, изравнати и стандардизовани подаци, одступање од просека периода (%)

На основу водећег композитног индикатора потрошачких цена ИПЦ, и у Q2 и у Q3 2021. очекује се међугодишњи раст цена од око 2,9% и 3,6%, респективно. Раст укупних потрошачких цена у Q2 и Q3 превасходно ће бити условљен растом цена дувана (према акцизном календару) и цена енергената, нарочито горива, услед раста агрегатне тражње и цене сирове нафте типа „брент“ на светском тржишту, као и цене електричне енергије.

Табела 1.5. Водећи композитни индикатори прогнозе укупних потрошачких цена за Q2 и Q3 2021. (%)

Међугодишња стопа раста	Индикатор цене горива (ИПЦ-Г) ¹	Индикатор цене хране и безалкохолних пића (ИПЦ-Х) ²	Индикатор цене дувана (ИПЦ-Д) ³	Укупне потрошачке цене (ИПЦ) ⁴
Q2 2021	17,7	1,0	6,8	2,9
Q3 2021	12,8	3,1	6,8	3,6

¹ ИПЦ-Г представља пондерисан композитни водећи индикатор који садржи информације о кретању најзначајнијих показатеља који утичу на цену горива у Србији, и у свом кретању предњачи цени горива и мазива у Србији за око два месеца. Индикатор обухвата: светску цену сирове нафте типа „брент“, вредност фјучерса *WTI* сирове нафте (типа *Cushing Oklahoma*), просечну цену америчке сирове нафте *WTI* (при првој куповини са нафтних поља), валутни однос долара према евр, залихе у производњи сирове нафте на територији Србије и увоз нафте и нафтних деривата у Србију.

² Анализом кретања цене хране у Србији изведен је композитни водећи индикатор цене хране (у ознаци ИПЦ-Х), чији је основни циљ прогноза цене хране у наредна три месеца. Детаљном анализом великог броја варијабли издвојено је неколико са најбољим водећим прогностичким својствима на цену хране у Србији: хармонизовани индекс цена хране у Мађарској, просечна откупна цена производа произвођача ратарства, увоз сектора производње прехранбених производа, увоз млека, млечних производа и јаја, залихе свежег говеђег и телећег меса, индекс малопродајних цена целокупне корпе поврћа.

³ Индикатор цене дувана је формиран на основу кретања акциза на дуван и произвођачких цена дувана за домаће тржиште, која су се показала као најбоља у процени варијабилитета цене дувана и дуванских производа у Србији.

⁴ Прогноза кретања потрошачких цена на мало у финалној фази представља интегрисање претходно добијених резултата водећих индикатора малопродајних цена анализираних група производа: горива (ИПЦ-Г), хране и безалкохолних пића (ИПЦ-Х) и дувана (ИПЦ-Д). Другоетапном, композитном и пондерисаном агрегацијом добијених горе описаних водећих индикатора изведен је нов композитни водећи индикатор (у ознаци ИПЦ), који за свој циљ има прогнозу потрошачких цена на мало за један квартал унапред.

1. Макроекономске прогнозе

1.5. Модел прогнозе пољопривреде – систем АГРИПАС³ („мајски сценарио“)

Применом система АГРИПАС (модел биљне и сточарске производње), а на основу прелиминарних и оцењених параметара оба модела у тзв. „мајском сценарију“, процењена је годишња стопа раста БДВ-а пољопривредне производње за 2021. годину од око 1,2%. У 2021. години се очекује раст БДВ-а биљне производње од око 2,3% и пад сточарске производње од око 1,4%. На основу добијених резултата мајског сценарија модела АГРИПАС, допринос БДВ-а сектора пољопривреде годишњој стопи раста БДП-а у 2021. години био би око 0,1 п. п.

Табела 1.6. Поређење прогнозираних и реализованих годишњих стопа раста и стопа раста БДВ-а пољопривреде

Година	Прогноза – мајски сценарио	Прогноза – септембарски сценарио	Реализација	Апсолутна одступања мајског сценарија од реализације, п. п.	Апсолутна одступања септембарског сценарија од реализације, п. п.
2018	12,8	16,5	15,1	-2,3	1,4
2019	-3,8	-2,3	-1,6	-2,2	-0,7
2020	1,5	2,3	4,2	-2,7	-1,9
2021	1,2	-	-	-	-

Напомена: Релативно одступање прогнозиране вредности од реализоване за (+/-) 5% сматрамо интервалном границом валидности дате прогнозе (95-процентни интервал веродостојности индикатора). Прогнозиране вредности наведене у табели објављене су у претходним бројевима *Трендова*. Коначну пројекцију БДВ-а пољопривредне производње у 2020. години заокружићемо у септембру 2020. („септембарски сценарио“) објављивањем резултата АГРИПАС-а, на основу реализованих инпута модела, када ћемо формирати и интервал пољопривредне производње и њен утицај финални утицај на БДП. Тада ће се проверити и успешност прогностичких претпоставки и резултата првобитне, мајске прогнозе.

Графикон 1.5. Стварно и моделом оцењена БДВ сточарства, годишње стопе раста

Графикон 1.6. Стварно и моделом оцењена БДВ биљне производње, 1947=100

³ Модел биљне производње обухвата засебно моделирање производње пшенице и кукуруза, узимајући у обзир факторе падавина у сетвеним периодима, као и периодима генеративних фаза – од бокорења, убрзаног раста до фазе наливања зрна стрних жита и кукуруза, процену жетвених површина, варијабле сушних година биљних култура, индикаторе влаге земљишта (стандардизовани индекс падавина и Палмеров Z индекс) и остало. Резултати процена кретања пољопривреде, базирани на моделу биљне производње, даваће се у мају и септембру, кад је оквирно могуће извести коначни пољопривредни резултат и његов квантитативни утицај на стопу БДП-а у текућој години. Модел сточарства базиран је на структурном моделу прираста стоке и моделу примарних производа сточарства (који је у највећој зависности од резултата модела производње млека).

1. Макроекономске прогнозе

1.6. Резиме добијених резултата прогнозе водећих индикатора по секторима БДВ-а за Q2 2021.

Табела 1.6. Прогнозе БДВ-а изабраних сектора и њихови процењени доприноси БДП-у за Q2 2021.

Q2 2021	Пољопривреда	Порези и доприноси	Индустрија	Грађевинарство	Услуге
Кварталне стопе раста, %	1,2	13,2	19,0	38,0	14,7
Доприноси стопи раста БДП-а (п. п.)	0,1	2,4	3,5	2,0	7,6

Напомена: Прогноза РЗС-а.

2. Бруто домаћи производ

2.1. Кретање бруто домаћег производа

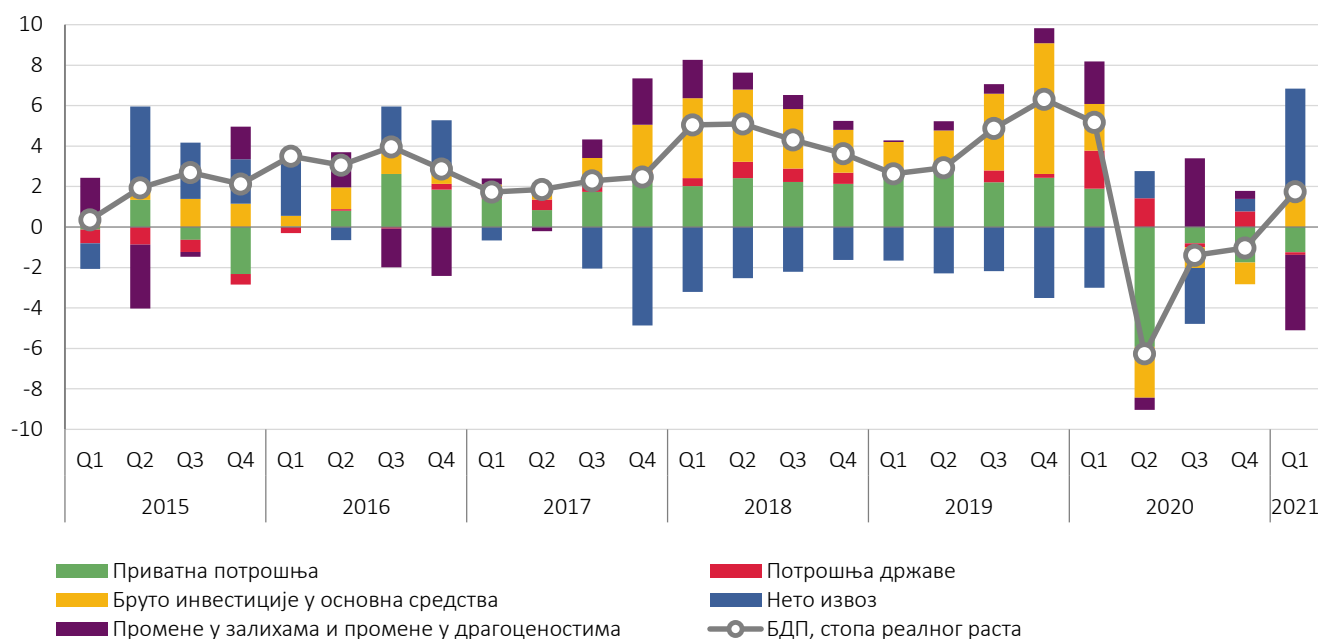
У првом кварталу 2021. године остварен је реални раст БДП-а од 1,7% у односу на исти период претходне године. На позитивно кретање БДП-а у овом кварталу најзначајније су утицали сектори трговине, грађевинарства и индустрије, са по 0,9, 0,8 и 0,7 п. п, респективно.

Посматрано по агрегатима употребе, у првом кварталу 2021. године, у поређењу са истим периодом претходне године, приватна потрошња остварила је реални пад од 1,9% и негативно допринела кретању БДП-а са -1,2 п. п. Инвестициона активност увећана је за 10,0% у поређењу са истим периодом претходне године (допринос кретању БДП-а од 2,0 п. п.). Извоз и увоз остварили су стопе раста од 7,9% и -1,4%, са доприносом кретању БДП-а од 3,9 п. п. и -0,9 п. п., респективно (табела 2.1).

Табела 2.1. БДП – агрегати употребе, међугодишње стопе реалног раста, Q1 2018 – Q1 2021. (%)
(поређење са истим периодом претходне године)

	2018				2019				2020				2021
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
БДП	5,1	5,1	4,3	3,6	2,6	2,9	4,9	6,3	5,2	-6,3	-1,4	-1,0	1,7
Приватна потрошња	2,9	3,4	3,1	3,0	3,7	3,9	3,2	3,5	2,8	-8,4	-1,2	-2,6	-1,9
Државна потрошња	2,4	5,0	4,2	3,3	2,1	1,3	3,7	1,0	11,2	8,4	-1,1	4,6	-0,6
Бруто инвестиције у основна средства	25,9	20,3	16,2	10,8	7,6	9,0	18,7	30,4	12,0	-11,8	-4,5	-4,1	10,0
Извоз	7,8	5,2	7,9	9,1	7,2	7,4	8,0	8,1	3,3	-20,3	-8,3	2,1	7,9
Увоз	12,7	9,0	11,1	10,5	9,0	10,2	10,7	12,5	7,7	-19,5	-2,6	0,8	-1,4

Графикон 2.1. Доприноси међугодишњој стопи раста БДП-а – агрегати употребе (п. п.)

2. Бруто домаћи производ

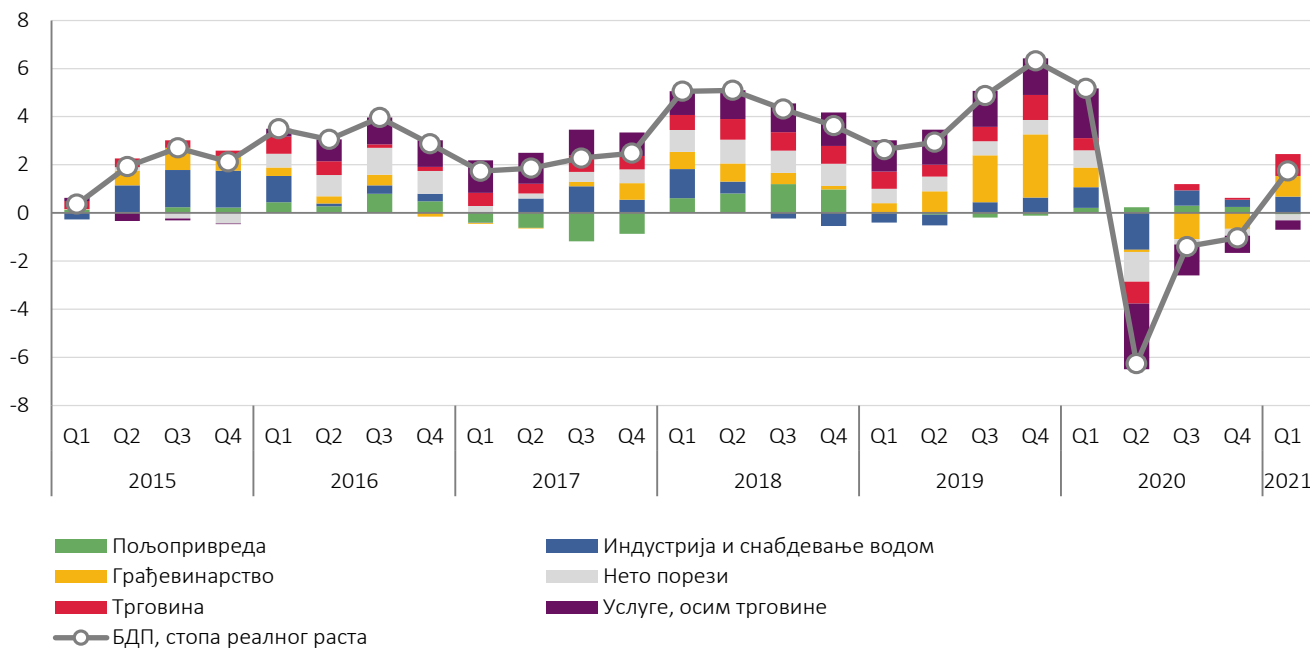
Посматрано са производне стране, на позитивно кретање БДП-а у првом кварталу 2021. године највише су утицали сектори трговине и грађевинарства, са по 0,9 и 0,8 п. п, респективно.

Значајан позитиван допринос кретању БДП-а дао је и сектор индустрије и снабдевања водом (0,7 п. п.).

Табела 2.2. БДП – производна страна, међугодишње стопе реалног раста, Q1 2018 – Q1 2021. (%)
(промене, према истом периоду претходне године)

	2018				2019				2020				2021
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
БДП	5,1	5,1	4,3	3,6	2,6	2,9	4,9	6,3	5,2	-6,3	-1,4	-1,0	1,7
Пољопривреда	12,2	15,5	16,7	15,2	-1,4	-2,0	-1,8	-1,3	4,1	4,4	4,3	4,1	-0,2
Индустрија и снабдевање водом	5,3	2,2	-1,1	-2,5	-1,6	-2,1	2,2	3,1	4,2	-7,7	3,3	1,5	3,5
Грађевинарство	26,3	20,1	9,6	2,4	11,9	20,5	39,6	52,3	21,8	-2,0	-16,7	-9,1	19,5
Трговина	5,8	7,4	6,7	6,4	6,5	4,3	5,2	8,8	4,5	-7,9	2,2	0,7	8,4
Услуге, осим трговине	2,4	3,0	3,1	3,6	3,1	3,6	3,9	4,0	4,9	-6,8	-3,3	-1,8	-1,0
Нето порези	5,4	5,7	5,5	5,4	3,5	3,5	3,5	3,5	4,1	-7,0	-1,2	-1,7	-1,5

Графикон 2.2. Доприноси међугодишњој стопи раста БДП-а – производна страна (п. п.)

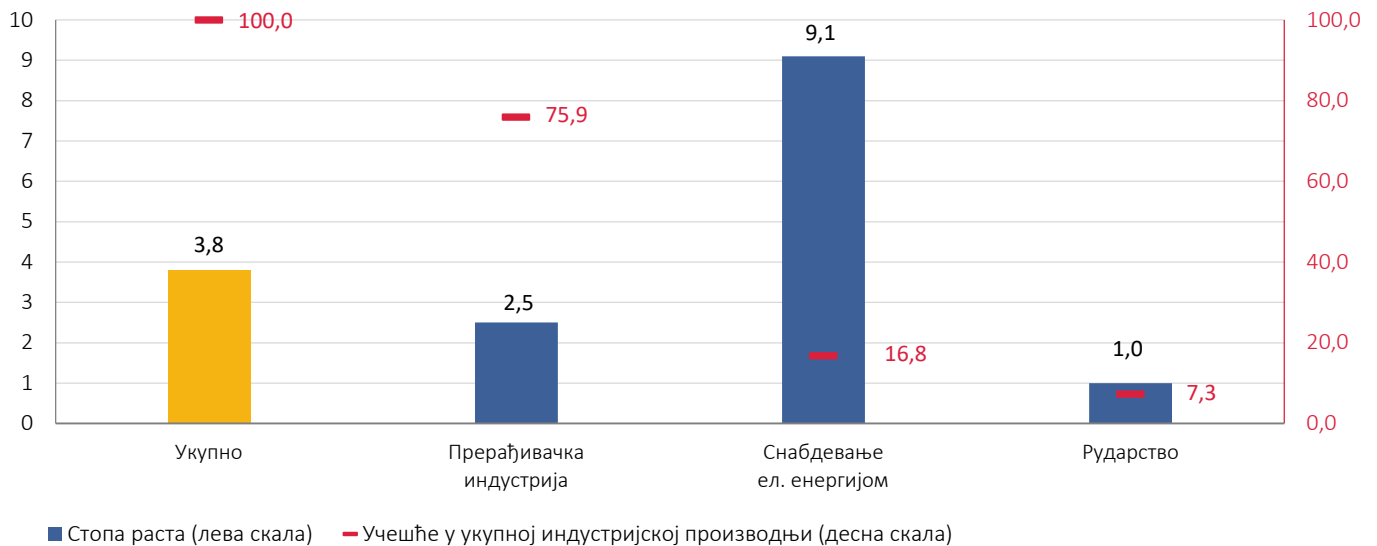
3. Индустијска производња

3.1. Укупна индустијска производња

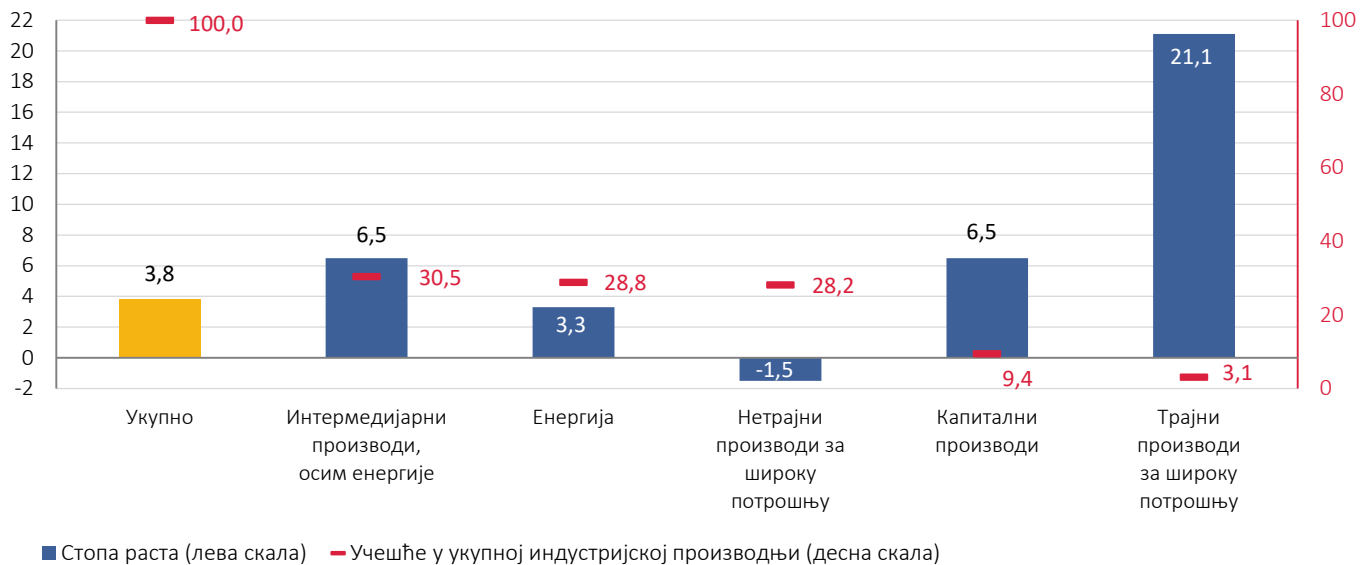
Укупна индустијска производња у Србији је у периоду јануар–март 2021. била већа за 3,8% него у истом периоду 2020. године.

Посматрано по секторима, у периоду од прва три месеца 2021. забележен је раст у сва три сектора: у Прерађивачкој индустрији (2,5%), у сектору Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (9,1%) и у Рударству (1,0%).

Графикон 3.1. Кумулативно кретање укупне индустијске производње и њених сектора (%)
(Q1 2021. у односу на Q1 2020.)

Графикон 3.2. Стопе раста индустијске производње по намени (%)
(Q1 2021. у односу на Q1 2020.)

3. Индустриска производња

У првом кварталу 2021. позитиван допринос индустрији дали су сви сектори, а највећи допринос дала је *Прерађивачка индустрија* (2,1 п. п.). Допринос *Снабдевања електричном енергијом* износи 1,6 п. п. док је сектор *Рударство* у посматраном периоду минимално утицао на раст укупне индустријске производње (са 0,1 п. п.).

Табела 3.1. Индустриска производња, квартални индекси (%)
(поређење са истим периодом претходне године)

	2018				2019				2020				2021	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q1+Q2 ¹
Индустриска производња – укупно	105,9	102,3	98,6	98,9	98,1	97,4	102,2	103,4	104,5	92,4	103,3	101,5	103,8	8,5
Прерађивачка индустрија	104,7	102,0	101,2	100,1	97,7	96,5	102,3	103,9	106,3	92,1	102,4	100,2	102,5	8,5
Снабдевање ел. енергијом	111,4	105,5	92,2	95,1	100,2	100,0	99,9	101,8	96,9	91,3	109,1	107,9	109,1	...
Рударство	103,0	97,8	86,9	94,6	96,8	101,3	105,2	101,5	108,9	98,5	101,3	102,0	101,0	...

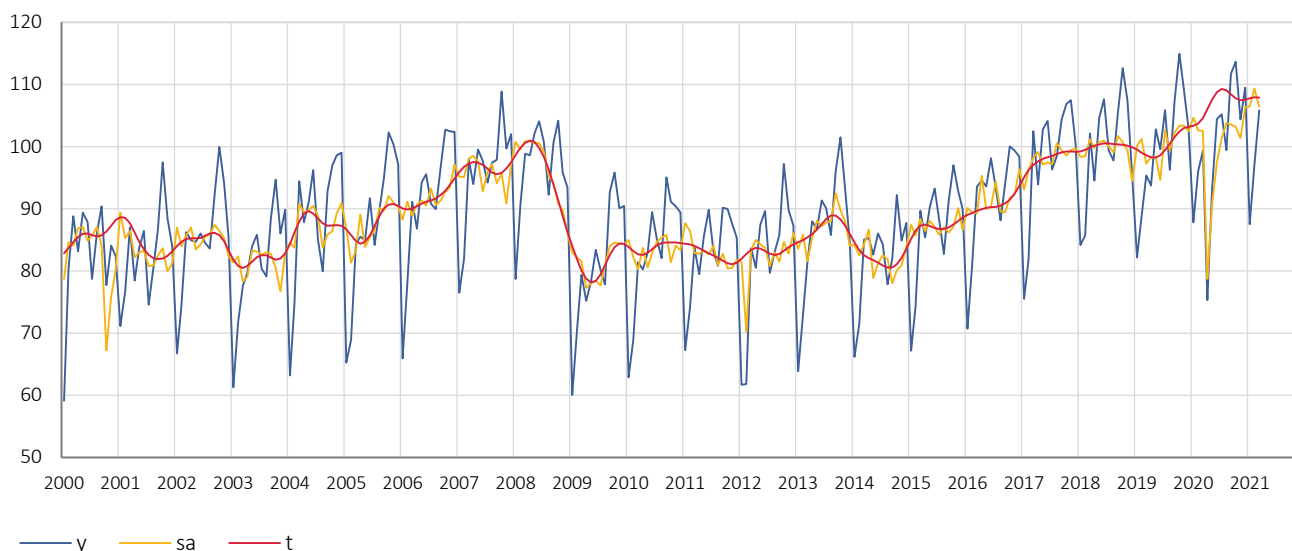
¹ Прогноза.

3.2. Прерађивачка индустрија (Ц)

(учешће од 75,9% у укупном индексу индустријске производње)

Графикон 3.3. Компоненте временске серије прерађивачке индустрије, индекси

(y – оригинална серија, sa – серија са искљученом сезонском компонентом, t – тренд-циклус компонента, просек 2020 = 100)

Кретање Прерађивачке индустрије приказано тренд-циклус компонентом у првом кварталу 2021. године показује да је њена вредност на нивоу од око 8% изнад просека 2020. године. Краткорочно гледано, запажа се пораст десезонираног индекса од 3,6% у односу на претходни квартал (графикон 3.3).

3. Индустијска производња

Посматрано по областима, Прерађивачка индустрија је у првом кварталу 2021. забележила раст у 17 од 24 области у односу на исти период 2020. године. Најзначајније области у којима су остварени позитивни резултати јесу Производња прехранбених производа (раст од 0,9%), Производња производа од гуме и пластике (раст од 0,5%), Производња металних производа осим машина (раст од 4,9%) и Производња хемикалија (раст од 5,5%). Оне заједно чине готово трећину укупне индустријске производње (31,4%).

Пад је забележен у седам области, од којих су четири области од значаја за индустријску производњу (заједно учествују са 15,1% у укупној индустрији): Производња кокса и деривата нафте (пад од 8,0%), Производња основних фармацеутских производа и препарата (пад од 1,4%), Производња одевних предмета (пад од 18,7%) и Производња дуванских производа (пад од 14,2%).

Графикон 3.4. Прерађивачка индустрија по областима, кумулативне стопе раста (%)

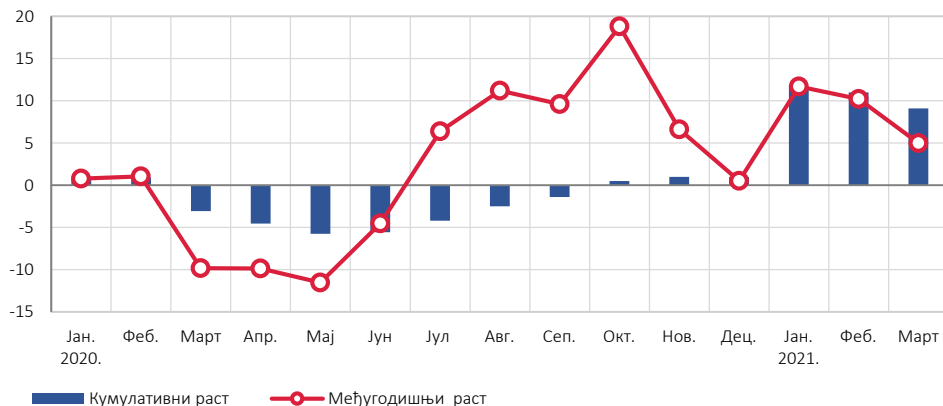
(Q1 2021. у односу на Q1 2020; области су поређане према опадајућем учешћу у укупној индустријској производњи)

3. Индустриска производња

3.3. Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (Д) (учешће од 16,8% у укупном индексу индустриске производње)

Графикон 3.5. Кумулативне и међугодишње стопе раста у енергетском сектору (%)
(кумулативне – квартал у односу на исти квартал претходне године;
међугодишње – месец у односу на исти месец претходне године)

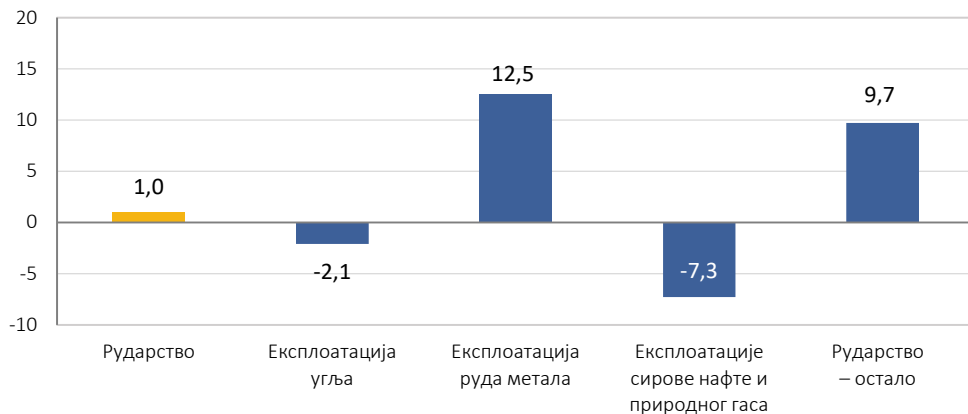

У сектору Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација у прва три месеца 2021. године забележен је раст од 9,1% у односу на исти период претходне године. У сва три месеца евидентиран је раст: у јануару 11,7%, у фебруару 10,2% и у марту 5,0%.

3.4. Рударство (Б)

(учешће од 7,3% у укупном индексу индустриске производње)

Графикон 3.6. Кумулативне стопе раста у сектору Рударство (%)
(Q1 2021. у односу на Q1 2020.)

Производња сектора Рударство у првом кварталу 2021. бележи раст од 1,0%. Посматрано по месецима, у току првог квартала 2021. године раст је остварен у јануару (0,2%), пад у фебруару (-3,0%), а у марту раст од 5,7%.

i Како тумачити временску серију?

Сезонски ефекти могу унети дисторзије у кретање серије, маскирајући на тај начин њену „праву“ природу и важне карактеристике неопходне за детаљну анализу појаве. Приликом одабира индикатора који ће се користити у анализама (оригинални, десезонирани или тренд) треба обратити пажњу на природу посматране серије и сврху анализе која се спроводи. Три одвојене компоненте (добилијене дезагрегацијом серије), заједно са оригиналном серијом, описују различите аспекте једне појаве и користе се за различите аналитичке сврхе – у зависности од интересовања истраживача. Десезониране вредности користе се за поређење узастопних периода и процењивање потенцијалне вредности неке серије када ефекти календара и сезоне не би постојали, као што је случај код индустриске производње.

4.1. Грађевинска активност

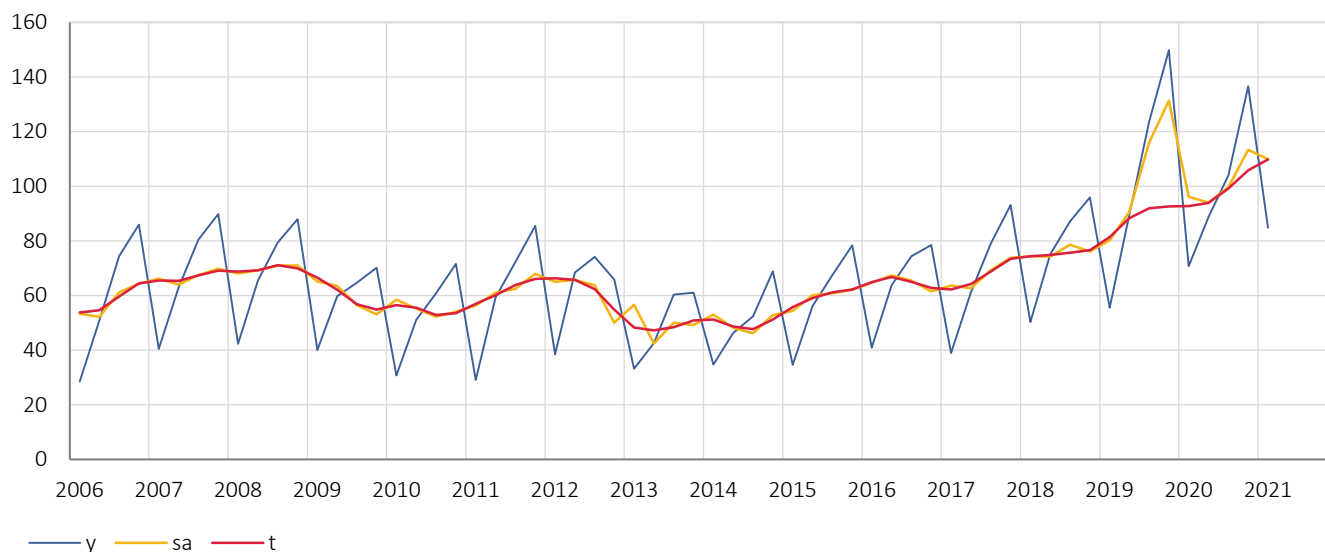
Од друге половине 2017. године индекси вредности изведених грађевинских радова у Србији били су у порасту. Након краћег застоја грађевинске активности у другом кварталу и другој половини 2020. године изазваног епидемијом коронавируса, индекси вредности изведених радова на територији Републике Србије у периоду јануар–март 2021. године поново бележе раст.

Грађевинска активност на територији Републике Србије у првом кварталу 2021. порасла је за 20,0% у односу на исти квартал претходне године, у текућим ценама, док у сталним ценама тај раст износи 20,7%.

Посматрано према врсти грађевина, вредност изведених радова на зградама повећана је за 17,5%, а на осталим грађевинама (саобраћајнице, цевоводи, сложене индустријске грађевине и сл.) за 22,7% у сталним ценама.

Графикон 4.1. Компоненте временске серије вредности изведених грађевинских радова на територији Републике Србије у сталним ценама, индекси

(y – оригинална серија, sa – серија са искљученом сезонском компонентом, t – тренд-циклус компонента, просек 2020 = 100)

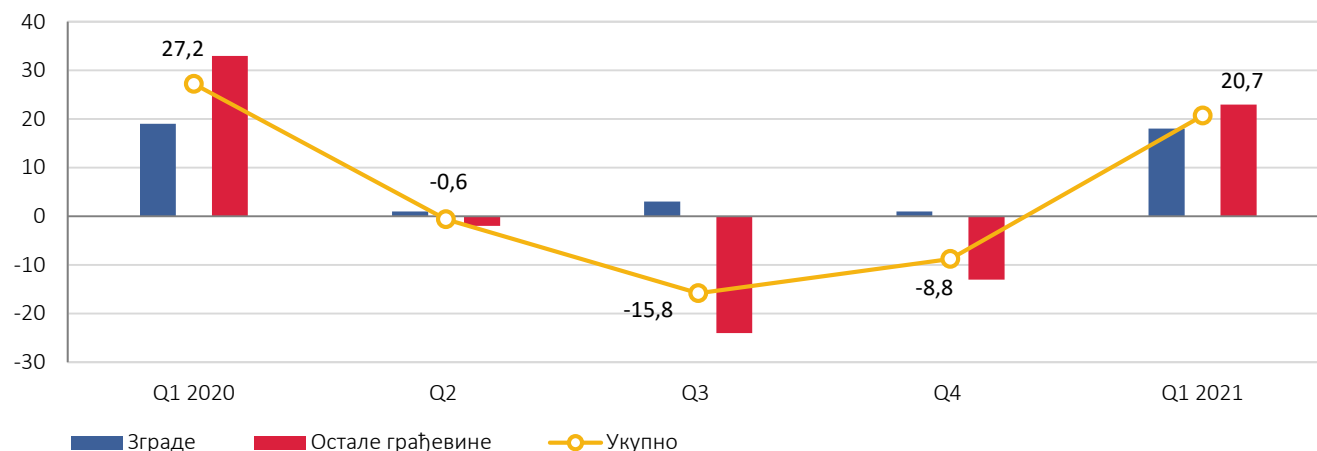

Табела 4.1. Вредност изведених грађевинских радова, квартални индекси (%)
(поређење са истим периодом претходне године)

	2019				2020				2021
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
Текуће цене	117,0	126,5	145,0	159,5	133,7	104,4	86,8	95,2	120,0
Сталне цене	110,3	119,6	141,1	156,3	127,2	99,4	84,2	91,2	120,7

4. Грађевинарство

Графикон 4.2. Вредност изведених грађевинских радова у сталним ценама, квартални раст (%)
(квартал у односу на исти квартал претходне године)

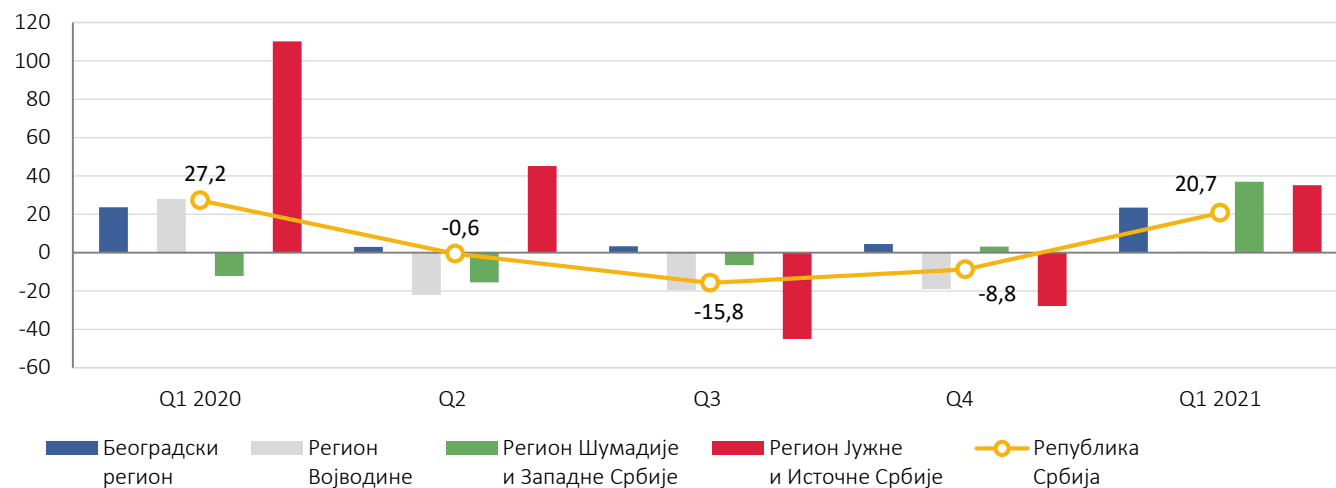
Посматрано према регионима, највећа стопа раста у првом кварталу 2021. у односу на исти период 2020. године забележена је у **Региону Шумадије и Западне Србије** и износи 37,0%. На повећање вредности изведених радова највише су утицали радови изведени на изградњи саобраћајница (деонице Појате–Прељина и Прељина–Пожега), на стамбеним зградама, хотелима, као и на производним погонима широм региона.

Висока стопа раста грађевинске активности забележена је и у **Региону Јужне и Источне Србије** и износи 35,2% у сталним ценама. У овом периоду највећа вредност реализована је на изградњи Магистралног гасовода (Турски ток), затим на изградњи нестамбених зграда а изведени су и значајни радови у рударско-топионичарском басену РТБ Бор – Зиђин.

У **Београдском региону** је грађевинска активност повећана 23,4%. У току је реализација великог броја стамбених и пословних пројеката на територији целог Београда. Поред тога, значајни радови су извођени на изградњи пруге Београд – Стара Пазова, обилазници око Београда и депонији у Винчи.

Најмања стопа раста (0,7%) забележена је у **Региону Војводине**. Посматрано према врсти грађевина, вредност је значајније повећана на изградњи стамбених зграда, али је приметно и благо повећање вредности на грађевинама саобраћајне инфраструктуре, односно радова на изградњи деоница Сремска Рача – Кузмин (аутопут Београд–Сарајево). Пад вредности забележен је на нестамбеним зградама, цевоводима и сложеним индустријским грађевинама.

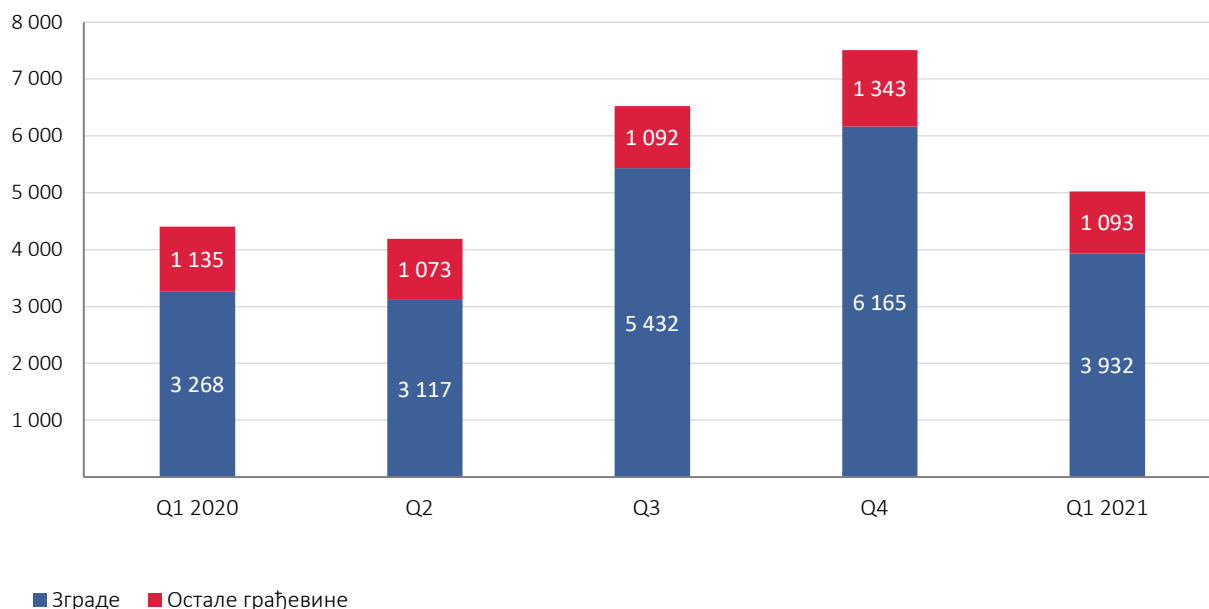
Графикон 4.3. Вредност изведених грађевинских радова по регионима, у сталним ценама, квартални раст (%)
(квартал у односу на исти квартал претходне године)

4.2. Грађевинске дозволе

У првом кварталу 2021. године издато је укупно 5 025 дозвола. Највећи број тих дозвола (3 932) односи се на извођење радова на зградама, док се остатак односи на радове у вези са саобраћајном инфраструктуром, цевоводима, сложеним индустријским грађевинама итд. Од укупног броја издатих дозвола у првом кварталу 53,6% се односи на новоградњу, док су остале дозволе издате за адаптацију, санацију, реконструкцију и радове одржавања.

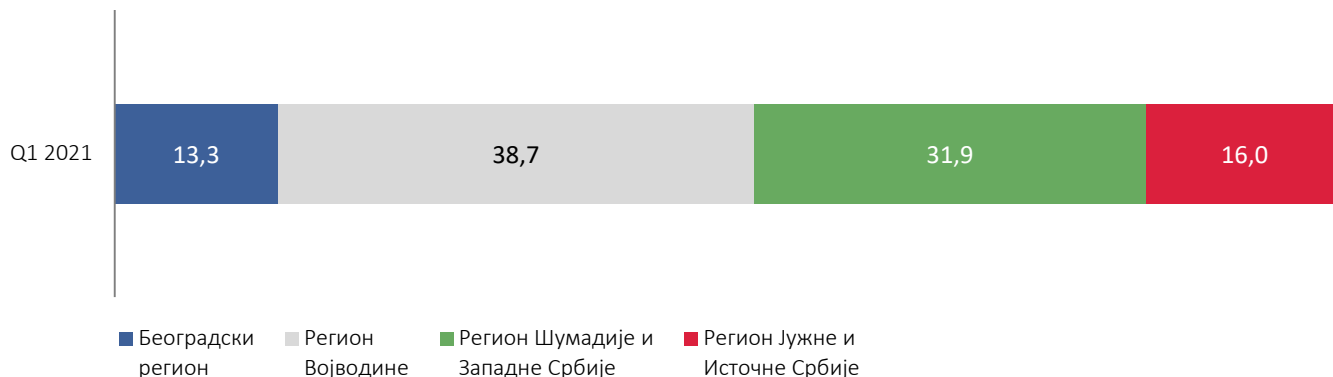
Графикон 4.4. Број издатих грађевинских дозвола за зграде и остале грађевине

Посматрано по регионима, у првом кварталу 2021. године највише дозвола издато је у Региону Војводине (1 946), следи Регион Шумадије и Западне Србије (1 604), затим Регион Јужне и Источне Србије (806), док је најмањи број издатих дозвола забележен у Београдском региону (669).

4. Грађевинарство

Графикон 4.5. Удео издатих дозвола по регионима, Q1 2021. (%)

Речник термина

Вредност изведених грађевинских радова је најважнији индикатор кретања грађевинске активности у Србији. Представља вредност изведених радова на грађевини коју је извештајна јединица извела са радницима које је непосредно ангажовала за извођење радова.

Вредност изведених радова укључује: вредност рада, вредност уграђеног материјала и готових производа за уградњу, утрошене енергенте и остале трошкове у вези са извођењем радова на грађевини. Вредност изведених радова не укључује: вредност радова подизвођача, трошкове набавке земљишта, пројектовања, надзора и ПДВ-а.

Према Класификацији грађевина која се примењује од 2004. године, а која је у потпуности усаглашена са класификацијом Евростата (*Classification of Types of Constructions*), све грађевине се могу класификовати на два подручја: зграде и остале грађевине.

Вредност на зградама обухвата вредност изведених радова на стамбеним и нестамбеним зградама.

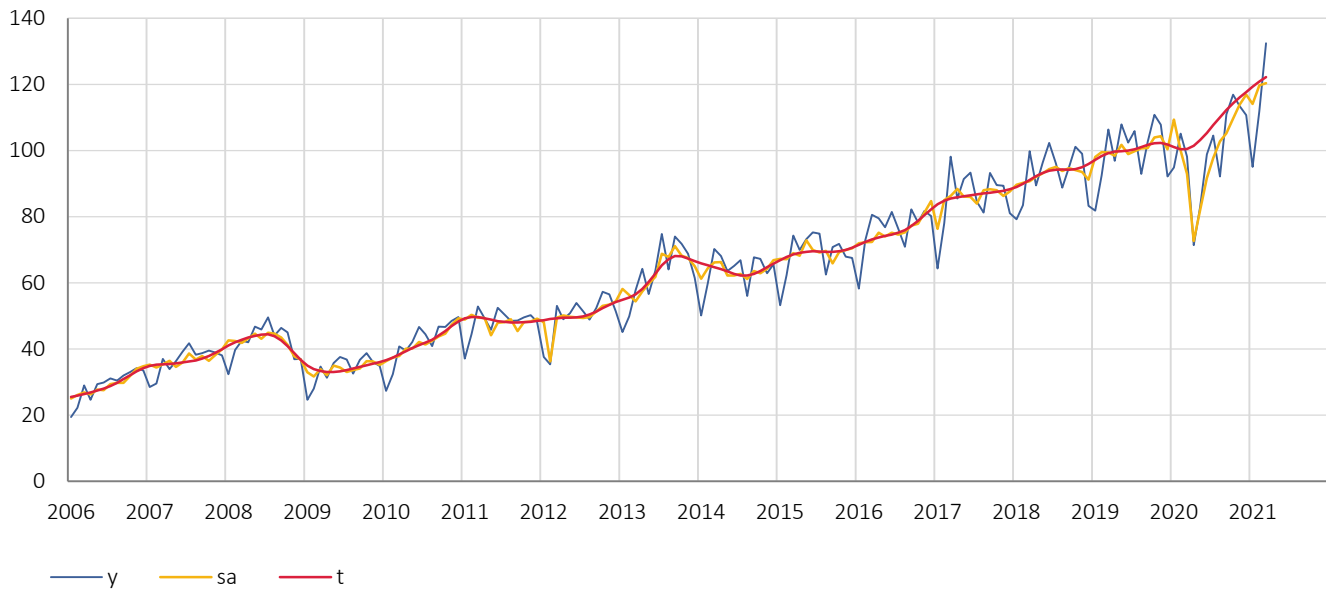
Остале грађевине, поред саобраћајне инфраструктуре (путеви, железничке пруге, мостови и сл.), обухватају и изведене радове на цевоводима, сложеним индустријским грађевинама и осталим непоменутиим грађевинама (нпр. грађевине за спорт).

5.1. Извоз робе⁴

Укупна вредност извоза робе у Србији у првом кварталу 2021. године већа је за 13,8% у односу на исти период 2020. године. На кретање укупног извоза највише су утицали раст од 11,3% у извозу сектора Прерађивачке индустрије⁵, који чини 89,0% укупног извоза, и раст од 31,0% извоза Пољопривреде, шумарства и рибарства, који чини 8,1% укупног извоза у првом кварталу 2021. године.

Графикон 5.1. Компоненте временске серије извоза, индекси

(y – оригинална серија, sa – серија са искљученом сезонском компонентом, t – тренд-циклус компонента, просек 2020 = 100)

Табела 5.1. Извоз робе по секторима КД (2010), квартални индекси (%)
(поређење са истим периодом претходне године)

	2019				2020				2021	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q1+Q2 ¹
Извоз робе – укупно	106,9	106,6	107,7	109,6	103,3	80,1	99,3	106,8	113,8	122,0
Прерађивачка индустрија	104,5	106,1	108,7	109,4	103,2	78,2	97,4	102,0	111,3	...
Пољопривреда, шумарство и рибарство	151,2	117,2	103,4	119,6	109,1	113,0	116,4	141,7	131,0	...
Рударство	88,3	93,8	100,2	96,4	97,7	90,4	106,8	574,9	192,7	...

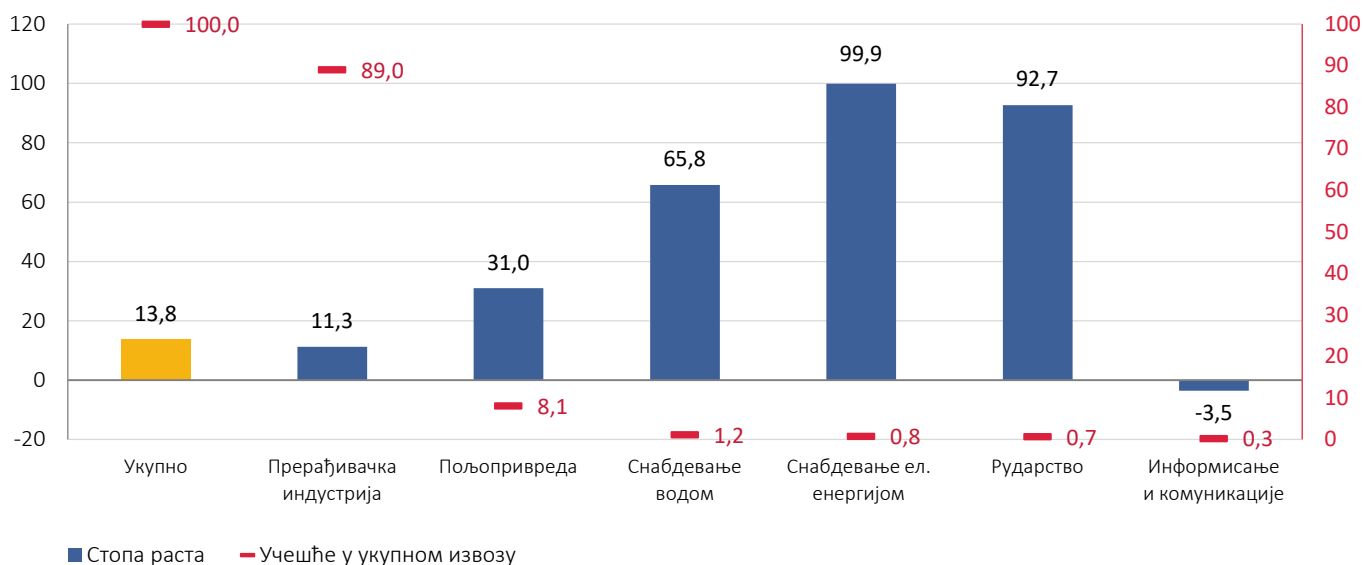
¹ Прогноза.

⁴ По текућем курсу, у еврима.

⁵ Према КД (2010).

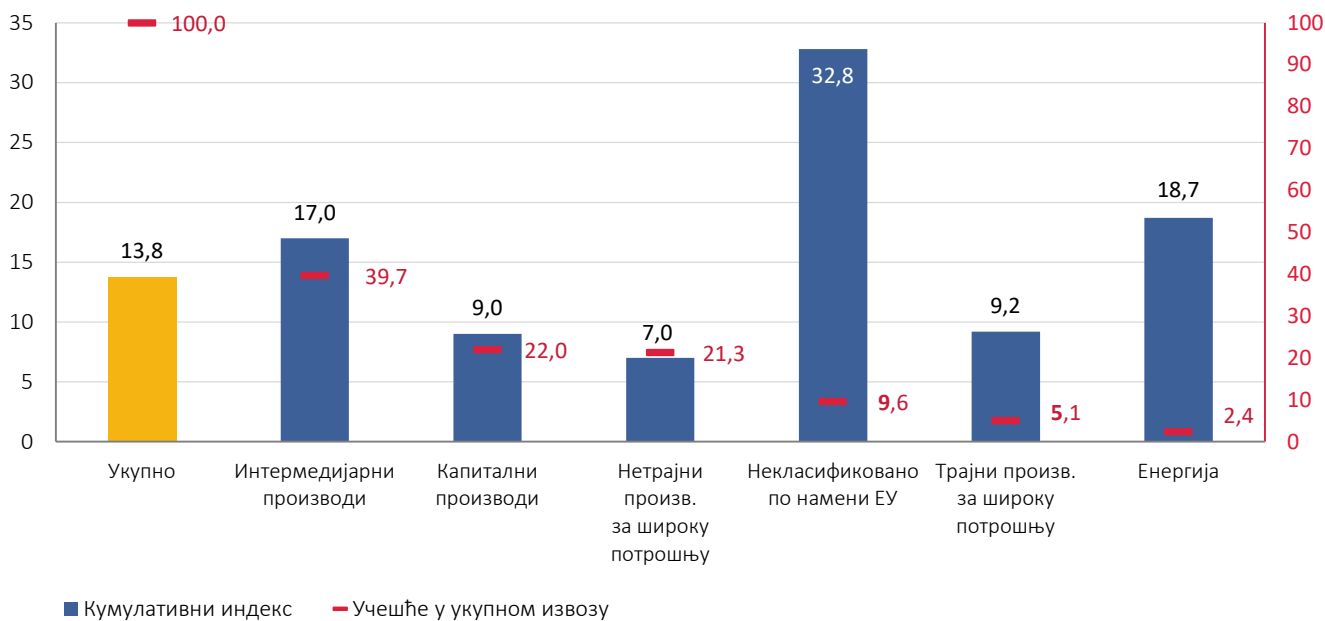
5. Спољна трговина

Графикон 5.2. Кумулативне стопе раста извоза по секторима КД (2010) и учешће сектора у извозу (%)
(Q1 2021. у односу на исти период претходне године)

Посматрано према наменским групама, највећи утицај на кретање укупног извоза у првом кварталу 2021. године имао је раст извоза интермедијарних производа (учешће од 39,7%, раст од 17,0%).

Графикон 5.3. Кумулативне стопе раста извоза по економској намени Европске уније (%)
(Q1 2021. у односу на исти период претходне године)

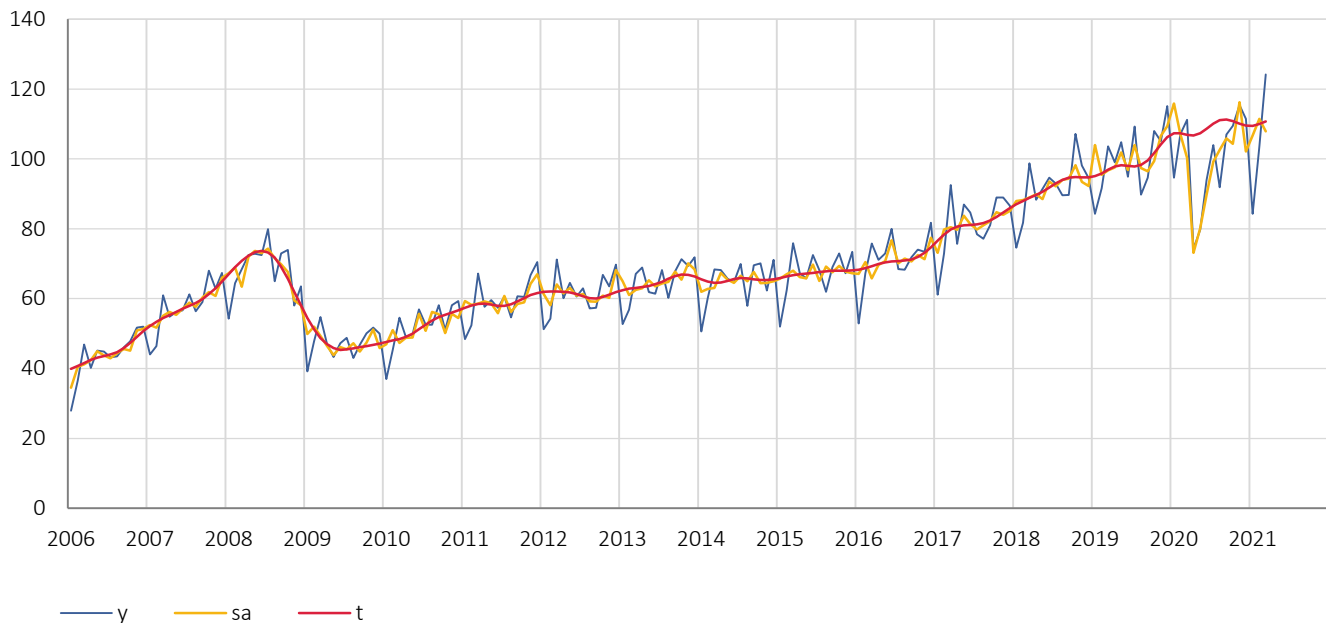
5. Спољна трговина

5.2. Увоз робе⁶

Укупна вредност увоза робе у Србији у првом кварталу 2021. године мања је за 0,3% у односу на исти период 2020. године. На резултате увоза највише су утицали раст од 3,2% у сектору Прерађивачке индустрије (78,8% укупног увоза), раст од 16,3% у увозу робе која још није класификована (12,0% укупног увоза) и пад од 48,3% у сектору Рударства, који чини 5,1% укупног увоза у првом кварталу 2021. године.

Графикон 5.4. Компоненте временске серије увоза, индекси

(у – оригинална серија, са – серија са искљученом сезонском компонентом, t – тренд-циклус компонента, просек 2020 = 100)

Табела 5.2. Увоз робе по секторима КД (2010), квартални индекси (%)

(поређење са истим периодом претходне године)

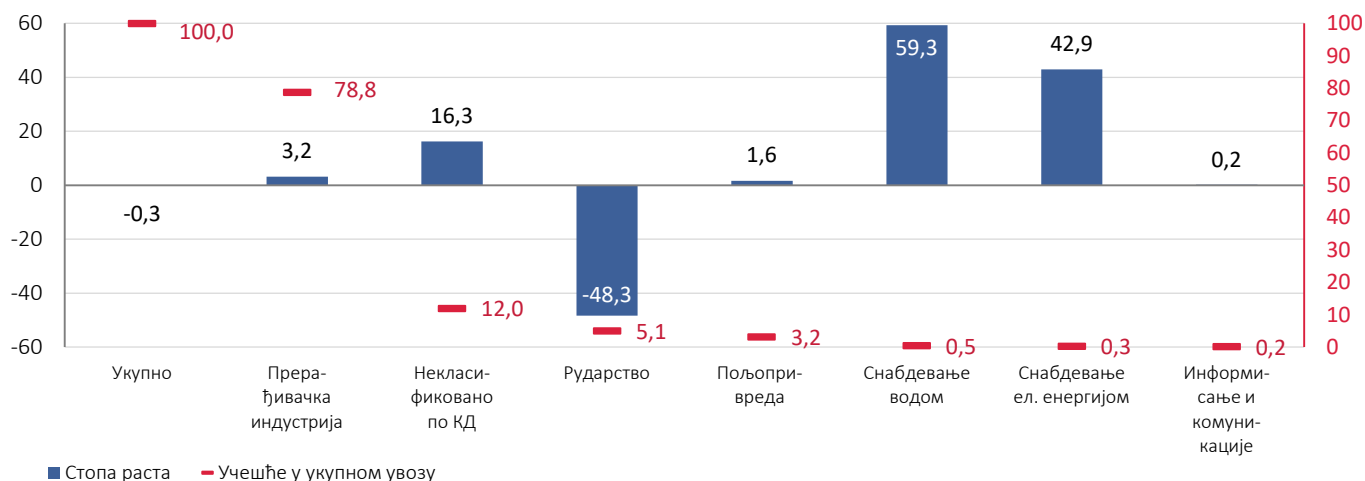
	2019				2020				2021	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q1+Q2 ¹
Увоз – укупно	109,5	108,9	107,8	109,5	107,7	79,8	99,2	98,5	99,7	113,0
Прерађивачка индустрија	107,4	110,1	112,3	113,3	109,4	81,4	101,9	102,0	103,2	...
Пољопривреда, шумарство и рибарство	110,5	121,2	95,8	101,3	103,6	94,7	109,7	105,1	101,6	...
Рударство	112,8	104,9	98,9	107,0	112,7	52,0	62,0	52,9	51,7	...

¹ Прогноза.

⁶ По текућем курсу, у еврима.

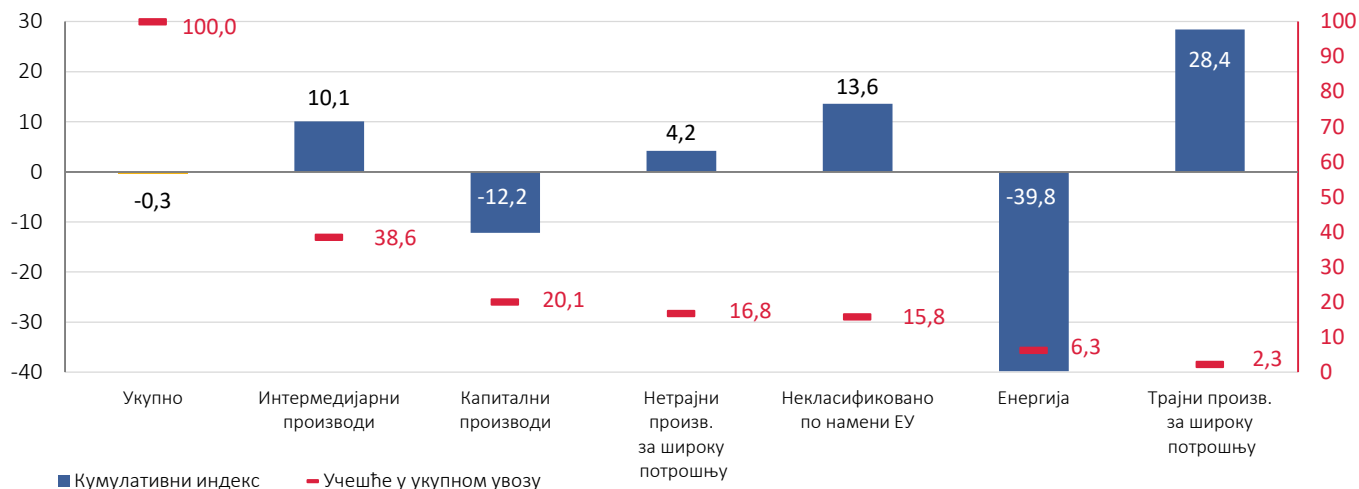
5. Спољна трговина

Графикон 5.5. Кумулативне стопе раста увоза по секторима КД (2010) и учешће сектора у увозу (%) (Q1 2021. у односу на исти период претходне године)

Посматрано према наменским групама, највећи утицај на кретање укупног увоза у првом кварталу 2021. године имали су пад увоза енергије (учешће од 20,1%, пад од 39,8%), раст увоза интермедијарних производа (учешће од 38,6%, раст од 10,1%) и пад увоза капиталних производа (учешће од 6,3%, пад од 12,2%).

Графикон 5.6. Кумулативне стопе раста увоза по економској намени Европске уније (Q1 2021. у односу на исти период претходне године)

5.3. Најважнији спољнотрговински партнери

Табела 5.3. Најважнији спољнотрговински партнери

Извоз	мил. EUR	Увоз	мил. EUR
Немачка	623,1	Немачка	826,0
Италија	422,5	Кина	780,6
Румунија	361,5	Италија	504,0
Босна и Херцеговина	321,8	Мађарска	285,5
Мађарска	245,1	Турска	277,3

Најважнији спољнотрговински партнери у првом кварталу 2021. године биле су земље са којима Србија има потписане споразуме о слободној трговини. Земље чланице ЕУ чине 63,4% укупне размене, док је СЕФТА на другом месту. Појединачно гледано, главни спољнотрговински партнери приказани су у табели 5.3.

5.4. Прерађивачка индустрија (Ц)

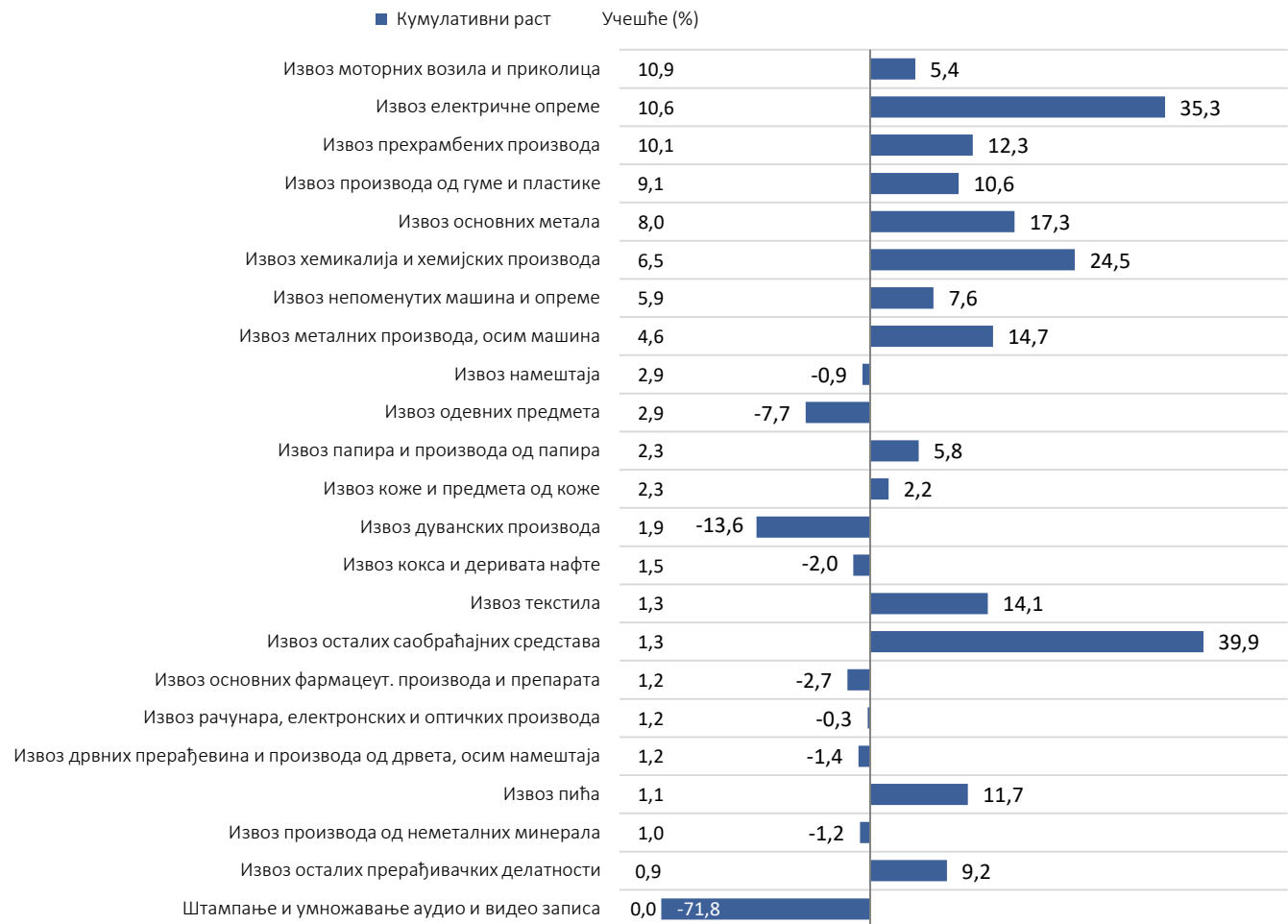
(учешће од 89,0% у укупном извозу и 78,8% у укупном увозу)

Извоз прерађивачке индустрије у првом кварталу 2021. године остварио је раст од 11,3% у односу на исти период 2020. године. Од 23 области, бележи се кумулативни раст у 14 области, које заједно учествују са 74,9% у укупном извозу.

Извоз моторних возила и приколица, област са појединачно највећом вредношћу извоза (527,5 милиона евра), остварио је кумулативни раст од 5,4% и смањење учешћа у укупном извозу – са 11,8% претходне године на 10,9%. Извоз електричне опреме бележи кумулативни раст од 35,3% – у првом кварталу 2021. године остварен је извоз у вредности од 511,3 милиона евра и повећање учешћа у укупном извозу – са 8,9% претходне године на 10,6%. Извоз прехранбених производа, са незнатно повећаним учешћем (од 10,1% претходне године на 10,2% у првом кварталу 2021), бележи кумулативан раст од 12,3%. Вредност извоза у периоду јануар–март 2021. износила је 487,3 милиона евра. Извоз производа од гуме и пластике, област са вредношћу извоза од 440,6 милиона евра, али смањеним учешћем у укупном извозу, са 9,4% у истом периоду претходне године на 9,1%, бележи кумулативни раст од 10,6%. Извоз основних метала бележи кумулативни раст од 17,3% и повећање учешћа са 7,8% претходне године на 8,0%.

Графикон 5.7. Извоз прерађивачке индустрије по областима, кумулативни раст (%)

(Q1 2021. у односу на Q1 2020, према опадајућем учешћу у укупном извозу)

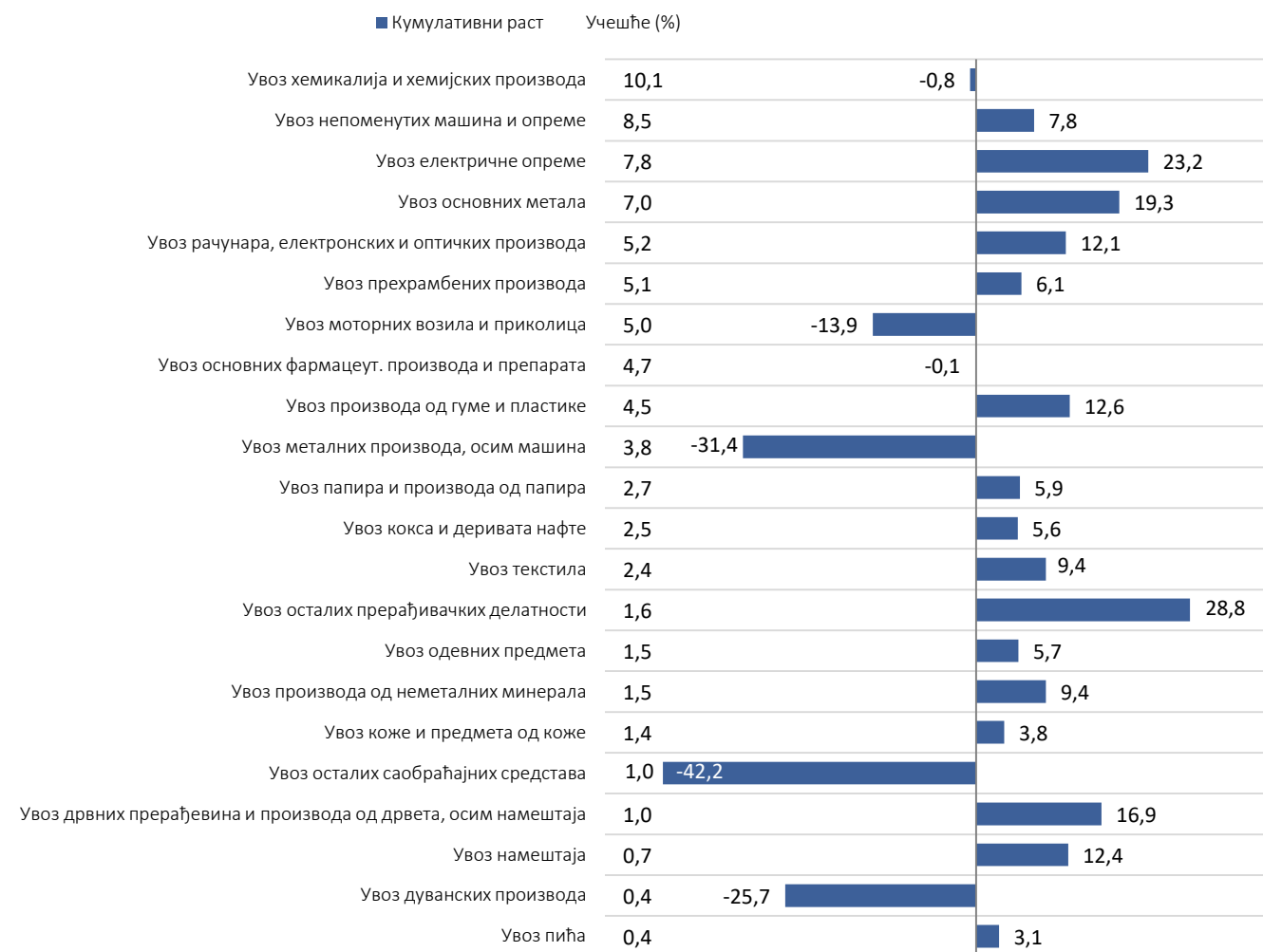

5. Спољна трговина

Увоз прерађивачке индустрије је у првом кварталу 2021. године, у односу на исти период 2020. године, остварио раст од 3,2%. На овај резултат је највише утицао раст увоза непоменутих машина и опреме од 7,8% и повећање учешћа у укупном увозу – са 7,9% претходне године на 8,5%, увоз електричне опреме (раст од 23,2%, повећање учешћа са 6,3% на 7,8%), док је увоз основних метала остварио раст од 19,3% и повећање учешћа у укупном увозу са 5,9% на 7,0%.

С друге стране, регистрован је пад увоза хемикалија и хемијских производа од 0,8%, са учешћем у укупном увозу од 10,1%, моторних возила и приколица (пад од 13,9%, учешће 5,0%), и увоза металних производа, осим машина (пад од 31,4%, учешће 3,8%).

Графикон 5.8. Увоз прерађивачке индустрије по областима, кумулативни раст (%)
(Q1 2021. у односу на Q1 2020, према опадајућем учешћу у укупном увозу)

5.5. Пољопривреда, шумарство и рибарство (А)

(учешће од 8,1% у укупном извозу и 3,2% у укупном увозу)

Извоз у овом сектору у прва три месеца 2021. године остварио је раст од 31,0%, као и повећање учешћа са 7,0% на 8,1% у односу на исти период 2020. године. Најзначајнија област овог сектора, Пољопривредна производња, лов и услужне делатности, која учествује са 98,2% у извозу целог сектора, бележи раст од 30,6%. Овом резултату је највише допринео кумулативни раст од 47,3% извоза жита (осим пиринча), легуминоза и уљарица, групе која чини 73,6% извоза читавог сектора у посматраном периоду. Нешто лошији резултат забележен је код извоза јабучастог и коштичаваг воћа, друге групе по важности (кумулативни пад 5,1%, учешће од 10,8% у извозу сектора).

У увозу је остварен раст од 1,6%, док је учешће у укупном увозу, у односу на претходну годину, незнатно повећано са 3,1% на 3,2%. Регистрован је раст увоза поврћа, коренастих и кртоластих биљака од 12,5%, жита (осим пиринча), легуминоза и уљарица од 7,7% и тропског и суптропског воћа од 14,0%. С друге стране, остварен је пад увоза агрума од 4,4% и дувана од 8,4%. Како ове групе КД (2010) чине 71,7% укупног увоза читавог сектора, може се рећи да је структура увоза у овом сектору знатно промењена у односу на претходну годину.

5.6. Рударство (Б)

(учешће од 0,7% у укупном извозу и 5,1% у укупном увозу)

Сектор Рударство, са учешћем од 0,7% у укупном извозу, бележи кумулативни раст извоза од 92,7% у односу на период јануар–март 2020. године. Овај резултат је последица раста извоза руда метала, групе која чини 87,8% извоза читавог сектора Рударства (кумулативни раст 120,1%).

Увоз овог сектора у првом кварталу 2021. године (учешће од 5,1% у укупном увозу) остварио је пад од 48,3% у односу на исти период претходне године. Највећи пад увоза регистрован је код увоза сирове нафте и природног гаса (кумулативни пад од 56,4%, учешће од 66,7%) и увоза руде метала, који чини 25,1% увоза читавог сектора (кумулативни пад од 17,8%).

Речник термина

Роба која није класификована по КД (2010) обухвата робу на складиштењу, робу у слободној зони, као и робу за коју није попуњена царинска тарифа.

6. Унутрашња трговина

6.1. Промет робе у трговини на мало

(Област 47 Класификације делатности)

Промет робе у трговини на мало у периоду јануар–март 2021. године, у односу на исти период 2020. године, већи је у текућим ценама за 4,8%, а у сталним ценама за 4,7%.

Табела 6.1. Промет робе у трговини на мало, квартални индекси (%)
(поређење са истим периодом претходне године)

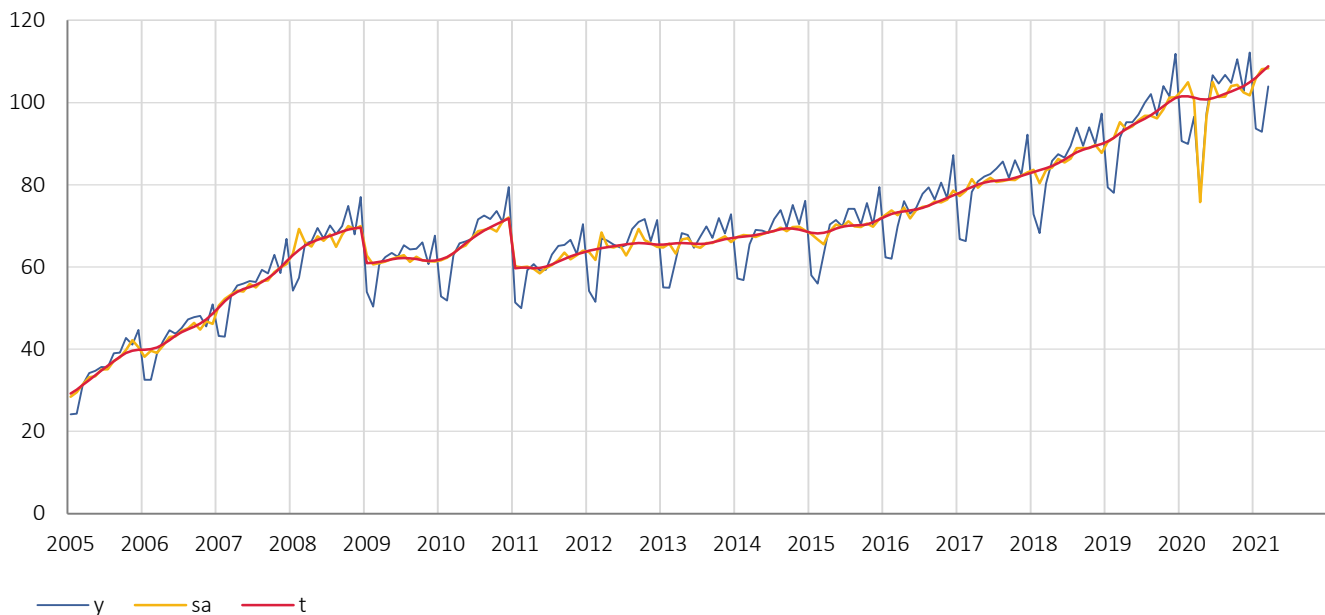
	2019				2020				2021	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q1+Q2 ¹
Текуће цене	112,4	110,7	109,5	112,9	111,4	97,9	105,8	102,5	104,8	108,0
Сталне цене ²	109,4	108,0	108,5	111,7	110,0	99,8	105,9	103,0	104,7	107,0

¹ Прогноза.

² Индекси су прерачунати преко месечних индекса у сталним ценама.

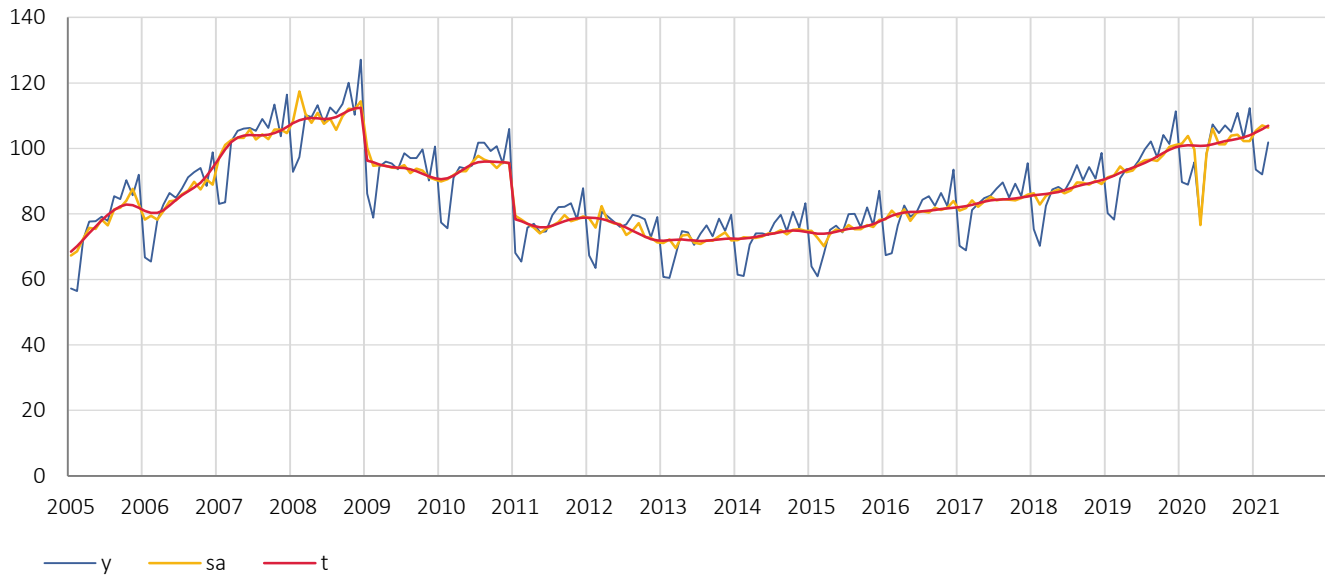
Посматрано у односу на просек 2020. године, у прва три месеца 2021. године дошло је до очекиваног сезонског пада у трговини на мало, како у текућим тако и у сталним ценама. Ипак, тренд је стабилан и благо растући и у току првог квартала 2021. године био је изнад прошлогодишњег просека (у просеку за 7,4% у текућим, односно за 5,9% у сталним ценама).

Графикон 6.1. Компоненте временске серије промета робе у трговини на мало у текућим ценама, индекси
(у – оригинална серија, са – серија са искљученом сезонском компонентом, t – тренд-циклус компонента,
просек 2020 = 100)

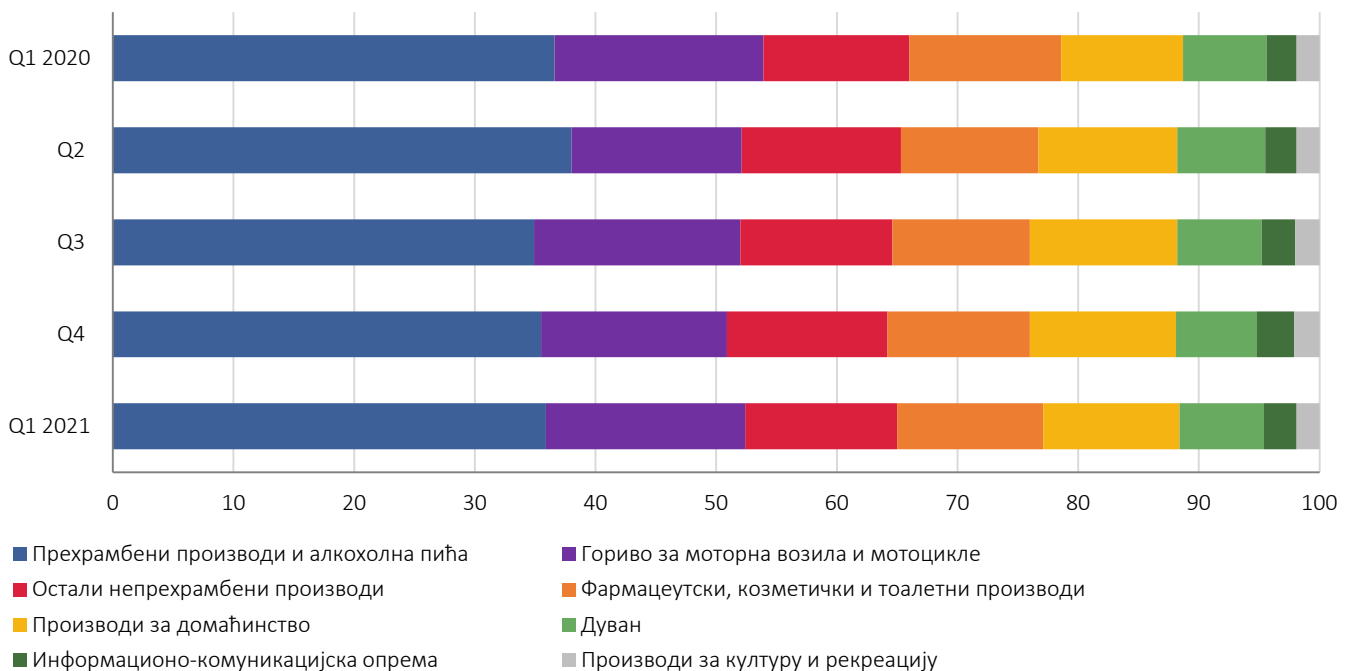
6. Унутрашња трговина

Графикон 6.2. Компоненте временске серије промета робе у трговини на мало у сталним ценама, индекси
(y – оригинална серија, sa – серија са искљученом сезонском компонентом, t – тренд-циклус компонента,
просек 2020 = 100)

Посматрано по робним групама, у првом кварталу 2021. године, у односу на четврти квартал претходне године, није дошло до значајнијих промена у структури промета робе у трговини на мало. Најзаступљенији су били прехранбени производи и алкохолна пића (35,9%), а затим следе гориво за моторна возила и мотоцикле (16,5%) и остали непрехрамбени производи (12,6%).

Графикон 6.3. Структура промета у трговини на мало по робним групама (%)

6. Унутрашња трговина

6.2. Промет робе у трговини на велико

(Област 46 Класификације делатности)

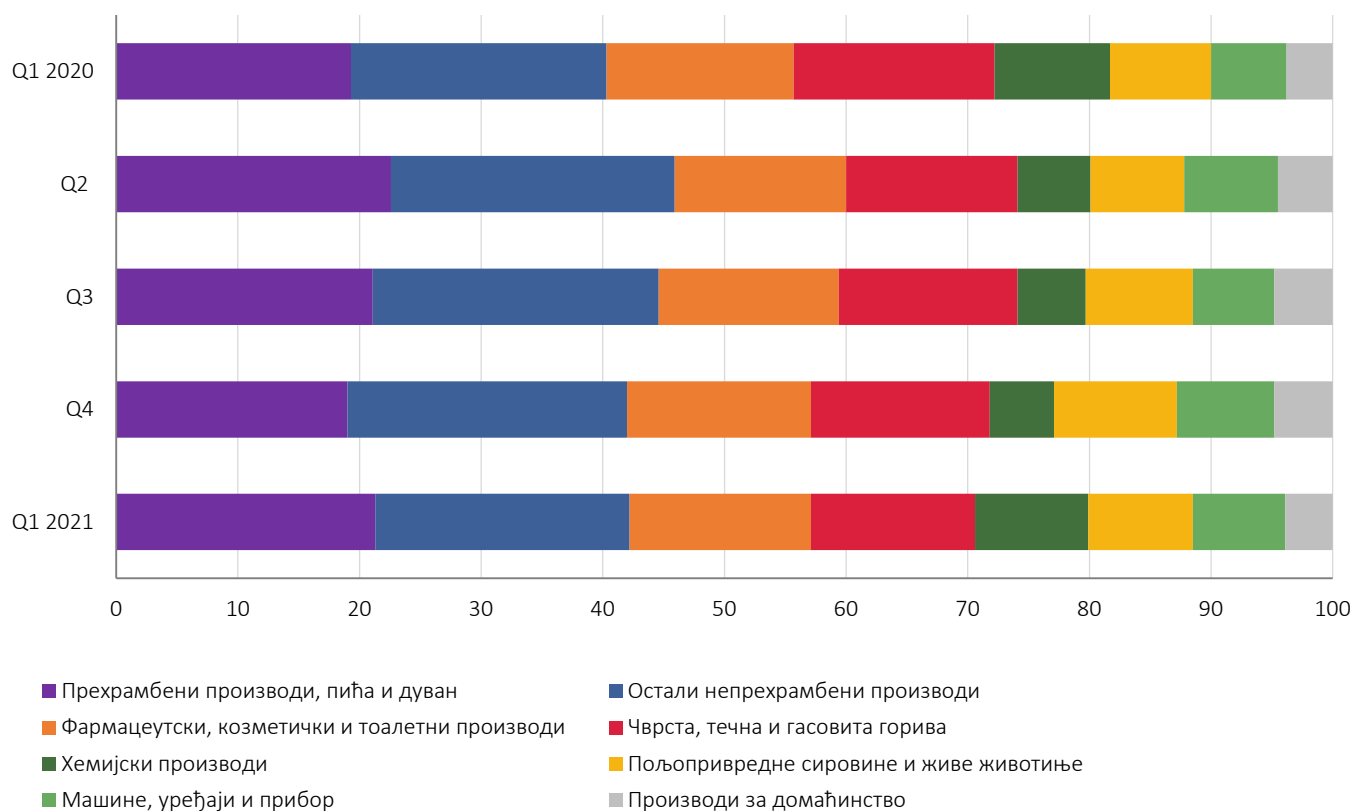
Промет робе у трговини на велико у првом кварталу 2021. године, у односу на исти квартал претходне године, бележи раст у текућим ценама од 10,9%.

Табела 6.2. Промет робе у трговини на велико, квартални индекси (%)
(поређење са истим периодом претходне године)

	2019				2020				2021
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
Текуће цене	107,8	104,1	103,8	107,1	101,9	86,7	96,1	96,2	110,9

Посматрано по робним групама, у првом кварталу 2021. године, у структури промета робе у трговини на велико најзаступљенији су били прехранбени производи, пића и дуван (21,3%), остали непрехрамбени производи (20,9%) а затим следе фармацеутски, козметички и тоалетни производи (14,9%).

Графикон 6.4. Структура промета у трговини на велико по робним групама (%)

6. Унутрашња трговина

6.3. Промет робе у трговини на велико и мало и поправка моторних возила (Област 45 Класификације делатности)

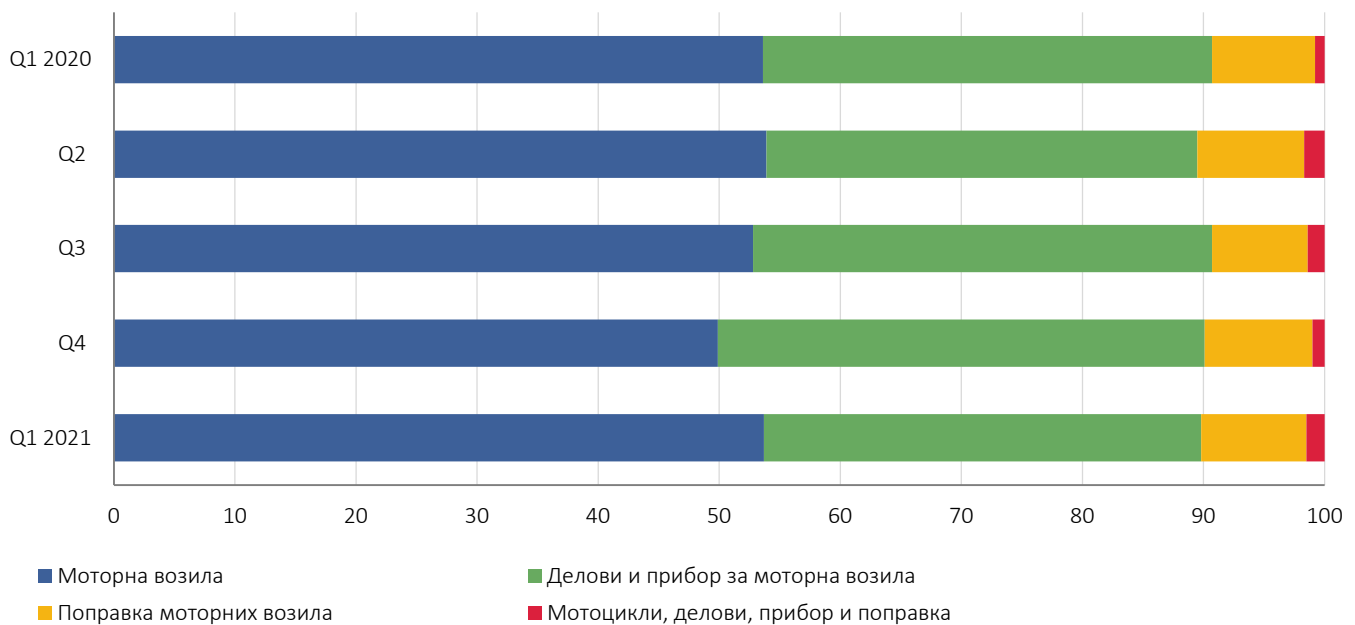
Промет робе у трговини на велико и мало и поправка моторних возила у првом кварталу 2021. године, у односу на исти квартал 2020. године, бележи раст у текућим ценама од 11,1%.

Табела 6.3. Промет робе у трговини на велико и мало и поправка моторних возила, квартални индекси (%)
(поређење са истим периодом претходне године)

	2019				2020				2021
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
Текуће цене	113,3	111,8	108,8	111,0	95,9	77,6	104,1	100,5	111,1

Посматрано по робним групама, у првом кварталу 2021. године, слично као у претходним кварталима, у структури промета робе у трговини на велико и мало и поправци моторних возила била су најзаступљенија моторна возила (53,7%) а затим следе делови и прибор за моторна возила (36,1%).

Графикон 6.5. Структура промета у трговини на велико и мало и поправци моторних возила по робним групама (%)

Напомена

Индекси промета робе трговине на мало у сталним ценама добијени су дефлационирањем индекса у текућим ценама одговарајућим индексима потрошачких цена, из којих су искључени: вода (из комуналних система), струја и моторна возила, мотоцикли и делови.

7. Цене

У Q1 2021. остварен је просечан међугодишњи раст потрошачких цена од 1,4%. Посматрано **према намени**, највећи утицај на просечан међугодишњи раст потрошачких цена имале су цене услуга и индустријских производа без хране и енергије. Посматрано **према основним групама потрошње**, највећи допринос, као и претходних година, дао је раст цена групе Становање, вода, ел. енергија, гас и друга горива, цена алкохолних пића и дувана и цена групе Комуникације, док је највећи негативан допринос дошао од цена транспорта.

Табела 7.1. Потрошачке цене, квартална стопа инфлације (%)

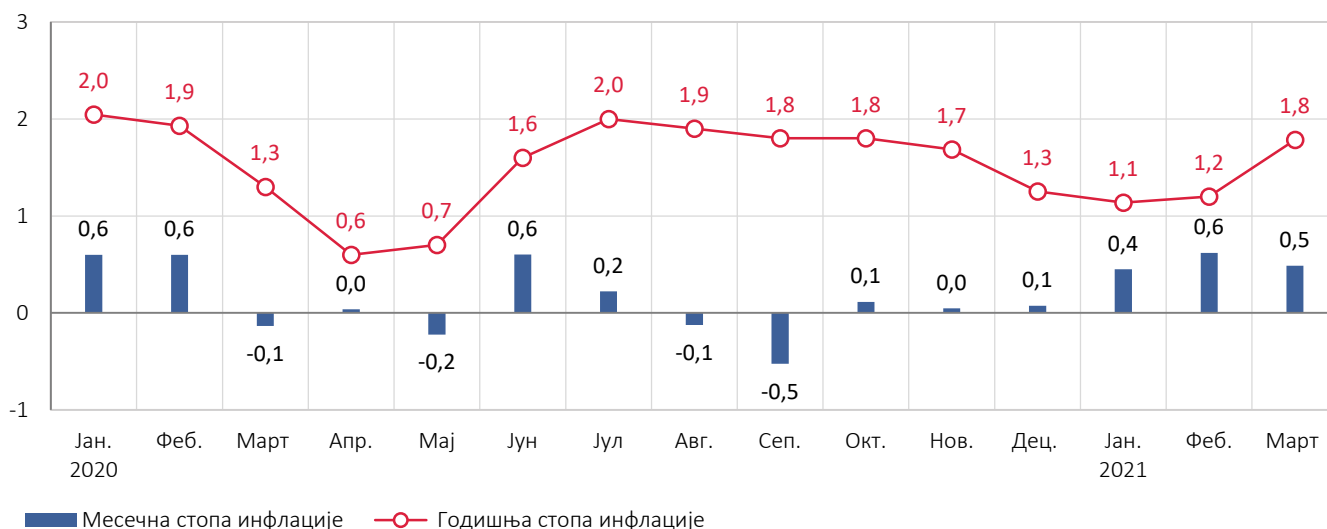
(квартал у односу на исти квартал претходне године)

	2020				2021		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2 ¹	Q3 ¹
Потрошачке цене (ИПЦ)	1,8	1,0	1,9	1,6	1,4	2,9	3,6

¹ Прогноза на основу водећег индикатора ИПЦ.

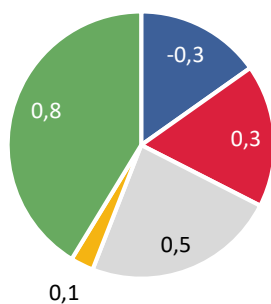
Графикон 7.1. Стопа инфлације мерена индексима потрошачких цена (%)

(месечна – месец у односу на претходни месец; годишња – месец у односу на исти месец претходне године)

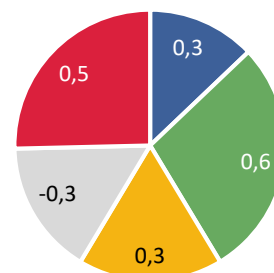

Графикон 7.2. Структура међугодишње стопе раста потрошачких цена у Q1 2021. према намени и основним групама производа (п. п.)

- Непрерађена храна
- Прерађена храна
- Индустријски производи без хране и енергије
- Енергија
- Услуге

- Комуникације
- Стан, вода, ел. енергија, гас и друга горива
- Алкохолна пића и дуван
- Транспорт
- Остало

7.1. Комуникације (допринос међугодишњој стопи раста од 0,3 п. п.)

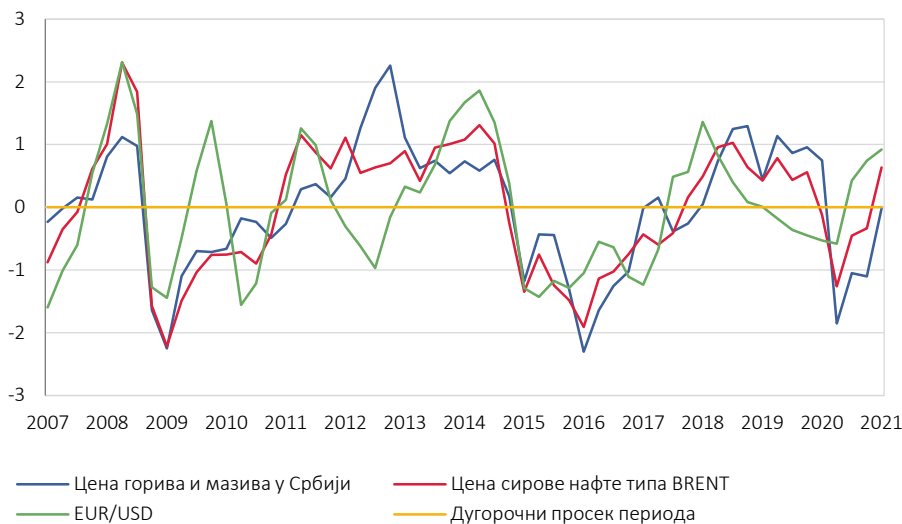
Графикон 7.3. Кретање цена групе Комуникације и цена телефонске опреме, десезонирани и стандардизовани подаци, одступања од просека периода (%)

Раст цена Комуникација у Q1 2021. на међугодишњем нивоу износи 4,6%. Овим растом Комуникације у међугодишњој стопи раста потрошачких цена у Q1 2021. допринеле су са 0,3 п. п. Највећи допринос наведеном расту Комуникација имао је раст цена телефонске опреме (пре свега, мобилних апарата), што је, с једне стране, последица глобалног поскупљења сировина и цена енергената, које условљавају повећање транспортних трошкова из земаља Азијског региона, из којих ови уређаји првенствено долазе, а са друге стране, изузетно ниске базе ових цена из Q1 2020.

7.1. Транспорт (допринос међугодишњој стопи раста -0,3 п. п.)

Графикон 7.4. Кретање цена горива и мазива према цени сирове нафте типа „BRENT“ и паритету EUR/USD, детрендовани и стандардизовани подаци, одступања од просека периода (%)

Просечна цена сирове нафте типа „BRENT“ у Q1 2021. била је на нивоу од 60,8 долара по барелу и наспрам Q4 2020. порасла је за 16,5 долара по барелу, док је наспрам Q1 2020. била већа за 10,4 долара по барелу. У Q1 2021. просечна малопродајна цена еврoдизела у Србији износила је 144,7 динара по литру и у односу на исти период 2020. била је нижа за 6,4% (или 10,3 динара). С друге стране, цена безоловног бензина у Србији у односу на Q1 2020. била је нижа у просеку за 6,0 динара по литру. У Q1 2021. целокупна група Транспорт остварила је међугодишњи пад од 2,1%.

7. Цене

7.2. Алкохолна пића и дуван (допринос међугодишњој стопи раста 0,3 п. п.)

Кретање цена алкохолних пића и дувана доминантно је одређено ценом дувана⁷.

Државна захватања од 1. јануара до 31. јуна 2021. у цени једне паклице цигарета биће увећана за 1,5 динара и износиће 76,8 динара. Просечан годишњи раст цена дувана у Q1 2021. износио је 6,9% и у структури међугодишње стопе раста укупних потрошачких цена учествовао је са 21,3%.

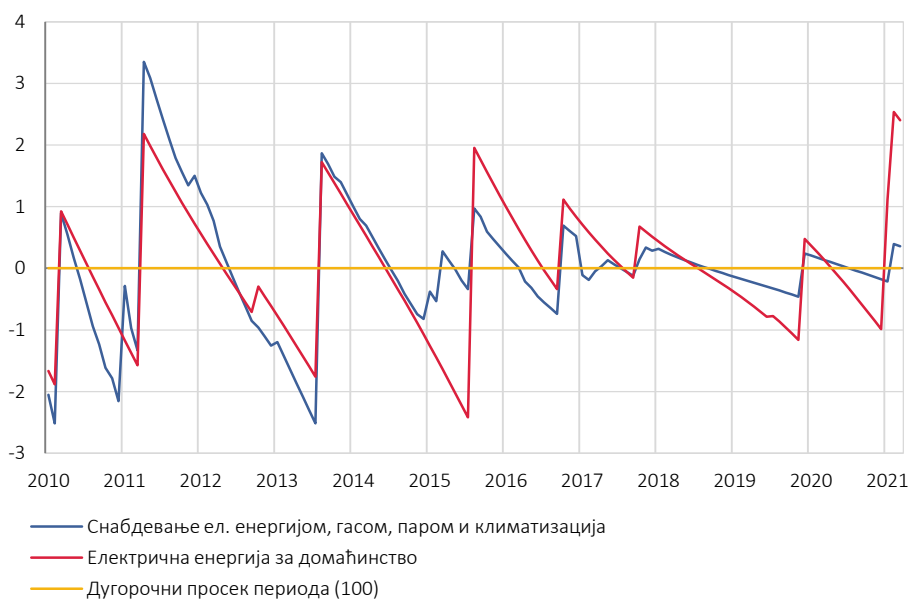
Табела 7.2. Пореска структура доприноса међугодишње стопе раста дувана

		2018				2019				2020				2021
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
Цена дувана, стопа раста (%)		7,2	8,6	8,2	8,2	8,0	7,9	6,9	7,6	7,4	7,3	7,7	7,0	6,9
Допринос годишњој стопи раста дувана (п. п.)	Фискална захватања	5,1	6,1	5,9	5,9	5,7	5,4	4,8	5,2	5,0	5,0	5,1	4,8	4,7
	Специфична акциза	1,3	1,5	1,5	1,5	1,4	1,2	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0
	Пропорционална акциза (33%)	2,4	2,9	2,7	2,7	2,7	2,6	2,3	2,5	2,5	2,4	2,6	2,3	2,3
	ПДВ (20%)	1,4	1,7	1,6	1,6	1,6	1,6	1,4	1,5	1,5	1,5	1,5	1,4	1,4
	Остала захватања (трговачке марже и трошкови произвођача)	2,1	2,5	2,3	2,3	2,3	2,5	2,1	2,4	2,3	2,3	2,5	2,2	2,2
Рацио фискалних према осталим захватањима		2,5	2,5	2,5	2,5	2,4	2,1	2,3	2,1	2,1	2,1	2,0	2,2	2,1
Учешће у годишњој стопи раста цена дувана	Фискална захватања, %	71,5	71,2	71,4	71,4	70,9	68,2	69,6	68,2	68,2	68,2	67,2	68,8	68,2
	Остала захватања, %	28,5	28,8	28,6	28,6	29,1	31,8	30,4	31,8	31,8	31,8	32,8	31,2	31,8

⁷ Цена дувана је последица усаглашене акцизне политике, према којој се, сагласно акцизном календару 2021–2025, сваког јануара и јула специфична акциза на цигарете повећавала за 1,5 динара, уз зарачунату и пропорционалну акцизу (од 33%) на цигарете и придодат ПДВ (од 20%).

7.3. Становање, вода, електрична енергија, гас и друга горива (допринос међугодишњој стопи раста 0,4 п. п.)

Графикон 7.5. Кретање цена електричне енергије за домаћинства и произвођачких цена сектора производње ел. енергије, гаса, паре и климатизација, детрендовани и стандардизовани подаци, одступања од просека периода (%)

У Q1 2021, међугодишњи раст цена групе Становање, вода, електрична енергија, гас и друга горива износио је 3,9%. Основни фактор раста ове групе услуга био је раст цене електричне енергије (из јануара 2021), који је у Q1 2021. чинио 61,4% укупне стопе раста у структури целе ове групе, док је у међугодишњој стопи раста укупних потрошачких цена учествовао са око 26,0%.

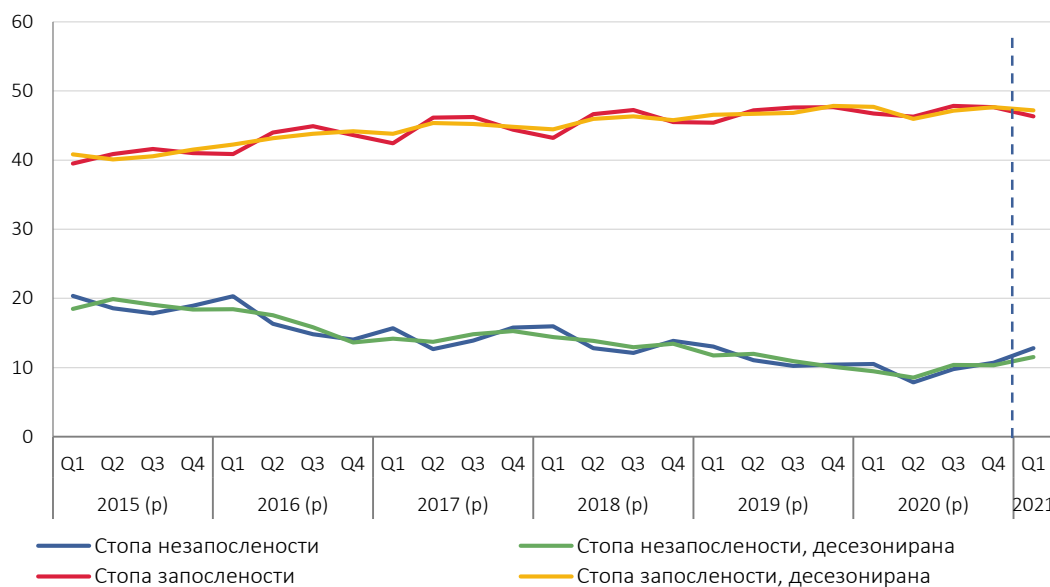
8. Тржиште рада*

У Србији је у првом кварталу 2021. године било запослено 2,7 милиона лица⁸, незапослено 399 хиљада лица, а ван радне снаге 2,8 милиона лица старијих од 15 година.

Стопа незапослености износи 12,8% и, у поређењу са четвртим кварталом 2020. године, повећана је за 2,1 п. п., при чему је број незапослених лица повећан за 64 хиљаде. Истовремено је повећан број лица ван радне снаге за 7,7 хиљада.

Стопа незапослености, у поређењу са четвртим кварталом 2020. године, бележи раст у свим регионима: у Региону Војводине са 9,2% на 10,9%, у Београдском региону са 9,1% на 9,6%, у Региону Шумадије и Западне Србије са 11,3% на 14,7% и у Региону Јужне и Источне Србије са 14% на 16,8%.

Графикон 8.1. Кретање стопа запослености и незапослености лица старости 15 и више година (%)

Стопа незапослености у првом кварталу 2021. износила је 12,8%, а након елиминисања сезонске компоненте 11,5%.

У истом периоду, стопа запослености је износила 46,3%, а након елиминисања сезонске компоненте 47,2%.

(p) – ревидирани подаци

Табела 8.1. Стопе активности, запослености и незапослености – недесезониране и десезониране вредности

	2019(p)				2020(p)				2021
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
Стопа активности (%)	52,2	53,1	53,1	53,2	52,2	50,2	53,0	53,3	53,1
Десезониране вредности	52,8	52,8	52,6	53,3	52,7	50,1	52,7	53,3	53,5
Стопа запослености (%)	45,4	47,2	47,6	47,7	46,7	46,3	47,8	47,6	46,3
Десезониране вредности	46,5	46,7	46,8	47,8	47,7	46,0	47,1	47,7	47,2
Стопа незапослености (%)	13,0	11,1	10,3	10,4	10,5	7,9	9,8	10,7	12,8
Десезониране вредности	11,8	12,0	10,9	10,1	9,5	8,6	10,4	10,3	11,5

* Ажурирано поглавље.

⁸ Од 2021. године Републички завод за статистику спроводи истраживање Анкета о радној снази према новој, редизајнираној методологији Евростата. Промена методологије извршена је на основу и у складу са новом Уредбом Европског парламента и Савета, која је ступила на снагу 1. јануара 2021. године. Више информација о методолошким променама и њиховим ефектима на главне статистичке показатеље може се наћи у посебној публикацији путем линка: <https://www.stat.gov.rs/vesti/20210628-anketa-o-radnoj-snazi-nova-metodologija/>

8. Тржиште рада*

Табела 8.2. Тржиште рада – лица старости 15 и више година⁹

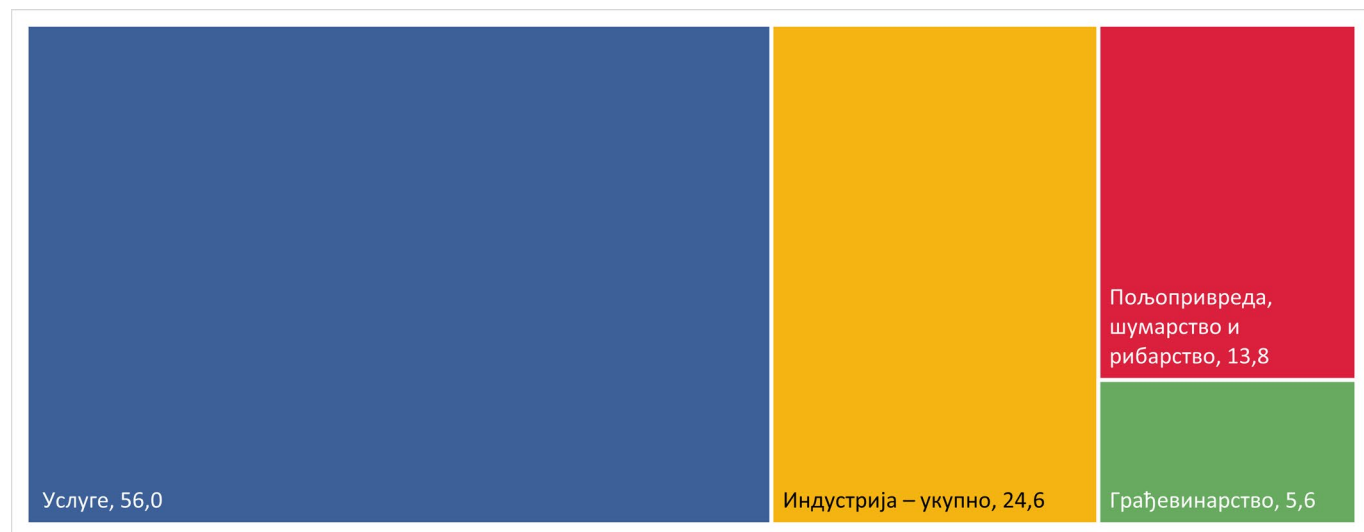
	Актуелни квартал	Претходни квартал (р)		Исти квартал претходне године (р)	
	Q1 2021 (у хиљ.)	Q4 2020 (у хиљ.)	промена, %	Q1 2020 (у хиљ.)	промена, %
Незапослени	399,4	335,2	19,2	324,0	23,3
Запослени	2 722,2	2 801,8	-2,8	2 760,1	-1,4
	%	%	промена, п. п.	%	промена, п. п.
Стопа незапослености	12,8	10,7	2,1	10,5	2,3
Стопа запослености	46,3	47,6	-1,3	46,7	-0,4

(р) – ревидирани подаци

Иако колебљиви и под утицајем сезонских кретања, индикатори тржишта рада одражавају у овом кварталу тенденцију раста незапослености и неактивности (лица ван радне снаге), уз истовремени пад запослености и активности. Пандемија коронавируса знатно је допринела оваквим кретањима поменутих индикатора.

Посматрано **по секторима**, највећи број запослених у првом кварталу 2021. забележен је у услужном сектору (56%), затим у индустрији (24,6%) и пољопривреди (13,8%), а најмањи у грађевинарству (5,6%).

Графикон 8.2. Удео запослених по секторима (%), Q1 2021.

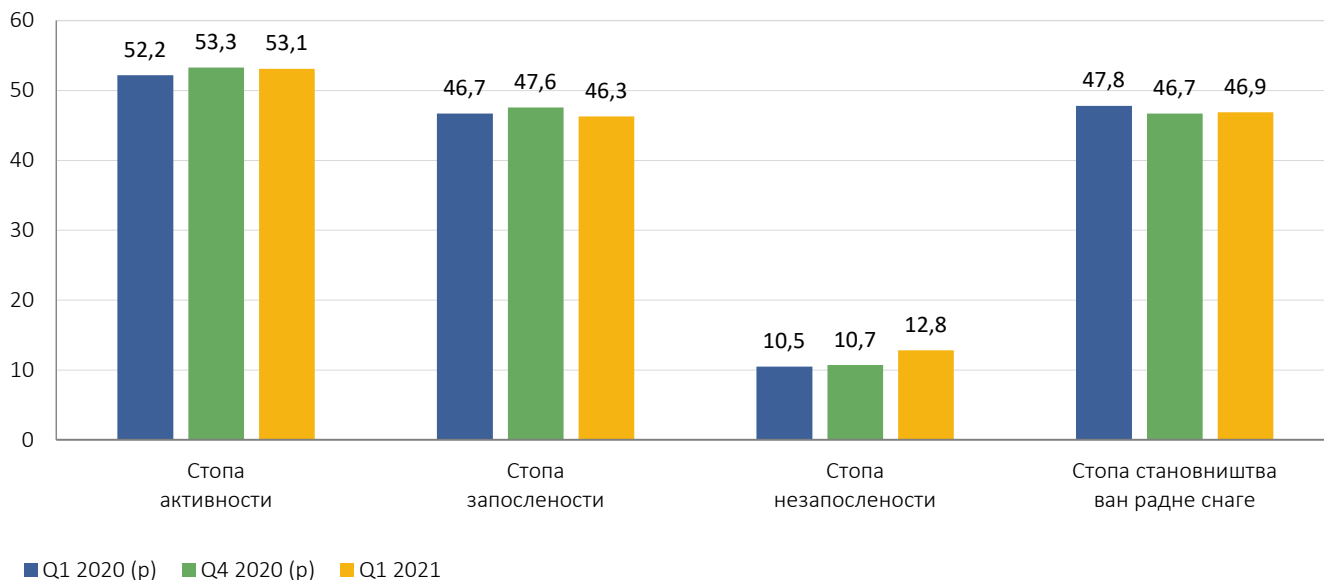
Посматрано према **професионалном статусу**, у првом кварталу 2021. највеће учешће забележено је у категорији запослених радника (78%), затим самозапослених (17,1%), док је најмањи удео помажућих чланова домаћинства (5%).

* Ажурирано поглавље.

⁹ Подаци за први квартал 2021. године поређени су са подацима из паралелног пилот истраживања за четврти квартал 2020. године и са ревидираним подацима за први квартал 2020. године. С обзиром на то да ревизија података уназад обухвата само основне индикаторе и да је скуп прикупљених података из пилот истраживања ограниченог обима, изостаје могућност дубље и прецизније структурне анализе промена на тржишту рада.

8. Тржиште рада*

Графикон 8.3. Тржиште рада – најважнији показатељи за претходни квартал, исти квартал претходне године и актуелни квартал (%)

8.1. Поређење са истим кварталом претходне године

У поређењу са истим кварталом претходне године, број незапослених лица повећан је за 23,3% (са 324 на 399 хиљада), број запослених лица смањен је за 1,4% (са 2 760,1 у првом кварталу 2020. на 2 722,2 у првом кварталу 2021. године), док је контингент лица ван радне снаге мањи за 2,4% (са 2 821,4 на 2 753,5). Истовремено, стопа запослености смањена је за 0,4 п. п., док је стопа незапослености повећана за 2,3 п. п.

8.2. Поређење са претходним кварталом

У поређењу са четвртим кварталом 2020. године, повећан је број незапослених лица (за 64,2 хиљаде), као и ван радне снаге (за 7,7 хиљада), док је број запослених смањен (за 79,5 хиљада лица).

Стопа запослености је смањена за 1,3 п. п., а стопа становништва ван радне снаге је повећана за 0,2 п. п., и оне су у првом кварталу 2021. године износиле 46,3%, односно 46,9%, редом. Истовремено, стопа незапослености порасла је за 2,1 п. п. и у првом кварталу 2021. године износи 12,8%. Посматрано према полу, евидентан је пад стопе запослености код оба пола, и то за 1,9 п. п. код мушкараца и 0,7 п. п. код жена, као и пораст стопе незапослености (2,5 п. п. жене и 1,8 п. п. мушкарци), уз незнатно смањење стопе становништва ван радне снаге женске популације (-0,5 п. п.) и уз пораст код мушке популације (0,9 п. п.).

Стопе незапослености мушке популације су повећане у Региону Војводине (са 9,5% на 11,5%), Региону Шумадије и Западне Србије (са 11,4% на 13,2%), Региону Јужне и Источне Србије (са 13% на 15,4%), док незнатан пад бележи једино Београдски регион (са 9,1% на 8,7%).

* Ажурирано поглавље.

8. Тржиште рада*

Стопе незапослености женске популације бележе раст у свим регионима, и то у Београдском региону са 9,1% на 10,5%, у Региону Војводине са 8,7% на 10,2%, Региону Шумадије и Западне Србије са 12,7% на 16,8% и у Региону Јужне и Источне Србије са 15,5% на 18,7%.

Стопа незапослености младих (старости од 15 до 24 године) у првом кварталу 2021. износила је 32,2%, што је за 1,1 п. п. мање него у четвртом кварталу 2020. Посматрано према полу, стопа незапослености младих у првом кварталу 2021. бележи пад код оба пола (0,8 п. п. мушкарци и 1,9 п. п. жене) у односу на четврти квартал 2020.

Стопа дугорочне незапослености износила је 6,9%, што је за 1,4 п. п. више у односу на четврти квартал 2020. (5,5%).

Речник термина

Активно становништво (радну снагу) чине сва запослена и незапослена лица.

Запослени су лица старости 15–89 година која су најмање један сат у посматраној седмици обављала неки плаћени посао (у новцу или натури), као и лица која су имала запослење, али која су у тој седмици била привремено одсутна са посла.

Незапослени су лица старости 15–74 године која нису обављала ниједан плаћени посао у посматраној седмици, активно су тражила посао током четири седмице које су претходиле посматраној седмици и у могућности су да почну да раде у року од две седмице након истека посматране седмице.

Становништво ван радне снаге чине сва лица стара 15 и више година која нису сврстана у запослено или незапослено становништво. У становништво ван радне снаге спадају студенти, пензионери, лица која обављају кућне послове, као и остала лица која у посматраној седмици нису обављала ниједан плаћени посао, нису активно тражила посао или нису била у могућности да почну да раде у року од две седмице након истека посматране седмице.

Стопа активности представља удео активног становништва у укупној посматраној популацији (становништву старом 15 и више година).

Стопа запослености представља удео запослених у укупној посматраној популацији (становништву старом 15 и више година).

Стопа незапослености представља удео незапослених у радној снази (запослени и незапослени).

Стопа дугорочне незапослености представља удео лица незапослених дуже од годину дана у радној снази (запослени и незапослени) старости 15 и више година.

Стопа становништва ван радне снаге представља проценат становништва ван радне снаге у укупном становништву старом 15 и више година.

* Ажурирано поглавље.

9. Зараде

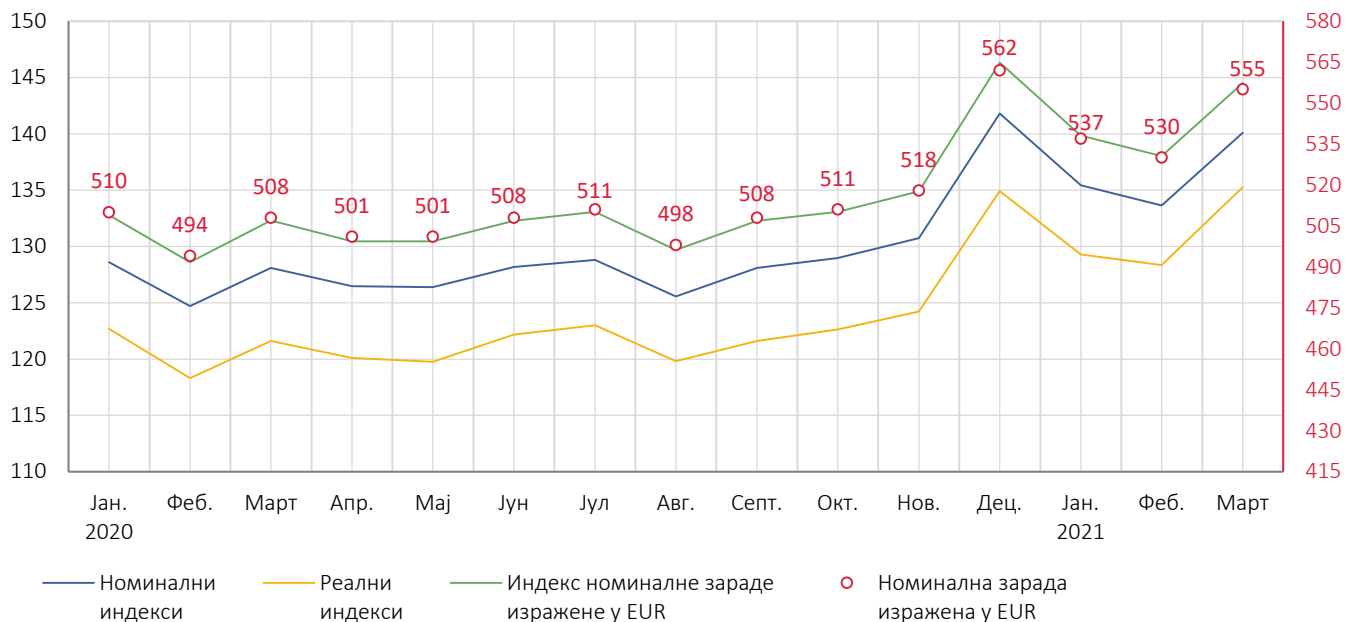
Просечна зарада без пореза и доприноса обрачуната у Републици Србији за **први квартал 2021.** године износила је 63 563 динара. У поређењу са истим периодом претходне године, номинално је виша за 7,3%, а реално за 5,8%.

У односу на претходни квартал, тј. четврти квартал 2020, номинално је виша за 1,9%, а реално за 0,8%.

Табела 9.1. Зараде без пореза и доприноса – реални и номинални индекси
(поређење са истим периодом претходне године)

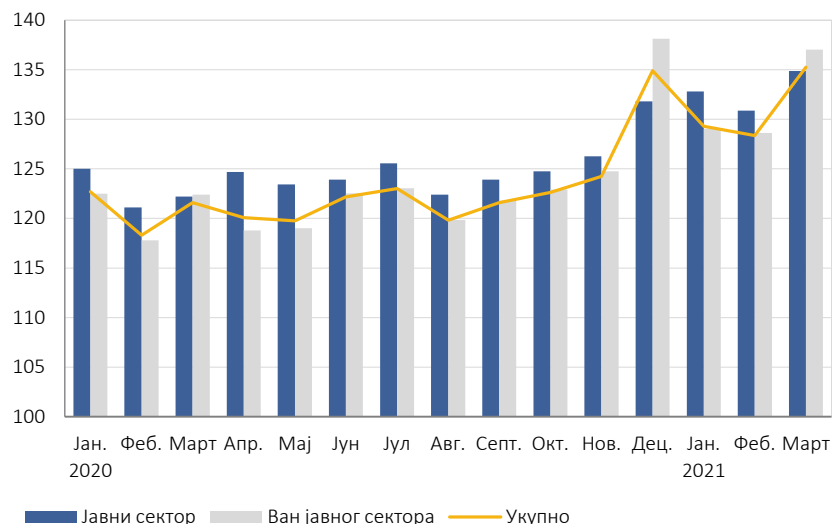
	2017				2018				2019				2020				2021
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
Реални индекси	101,1	100,8	100,9	100,1	103,8	104,6	104,2	105,3	106,9	107,6	109,5	100,4	108,3	107,4	107,4	107,6	107,3
Номинални индекси	104,2	104,6	103,9	103,0	105,5	106,4	106,7	107,5	109,5	110,0	110,9	112,0	110,3	108,5	109,4	109,3	105,8

Графикон 9.1. Зараде без пореза и доприноса, кретање номиналних и реалних индекса
(просек 2017 = 100)

Номиналне зараде су се, у периоду од годину дана уназад, кретале у складу са кретањем реалне економије и буџета, истовремено се прилагођавајући тржишним показатељима, тј. понуди и потражњи радне снаге. Након што је просечна зарада без пореза и доприноса, изражена у еврима, у децембру 2017. први пут премашила 400 евра, током целе 2020. године била је на нивоу изнад 450 евра. У децембру 2020. достигла је 562 евра, што је уједно највиша вредност забележена у посматраном периоду, након чега бележи незнатан пад, да би у марту достигла вредност од 555 евра.

Графикон 9.2. Зараде без пореза и доприноса у јавном сектору, ван јавног сектора и укупно
(реални индекси, просек 2017 = 100)

Просечна зарада без пореза и доприноса обрачуната за први квартал 2021. износила је 71 697 динара у јавном сектору, а 60 069 динара ван јавног сектора. Однос кретања зарада у јавном сектору и ван њега дуго је био променљив, будући да је у неколико наврата sukcesиван раст зарада у јавном сектору довео и до њиховог пораста и ван јавног сектора, што је резултирало растом укупних зарада. Политика управљања зарадама у јавном сектору се на тај начин показала као покретач импулса унутрашње тражње и регулатор флукуација на тржишту рада. Од почетка 2021. године зараде у јавном сектору су на вишем нивоу него зараде ван њега.

Графикон 9.3. Просечне зараде без пореза и доприноса у јавном сектору, по запосленом
(јануар–март 2021)

Јавни сектор – укупно	71 697 РСД
Јавна државна предузећа	79 921 РСД
Јавна локална предузећа	62 206 РСД
Администрација – сви нивои	74 623 РСД
Ниво државе	77 610 РСД
Ниво аутономне покрајине	84 053 РСД
Ниво локалне самоуправе	59 384 РСД
Здравствени и социјални рад	74 236 РСД
Образовање и култура	65 222 РСД

9. Зараде

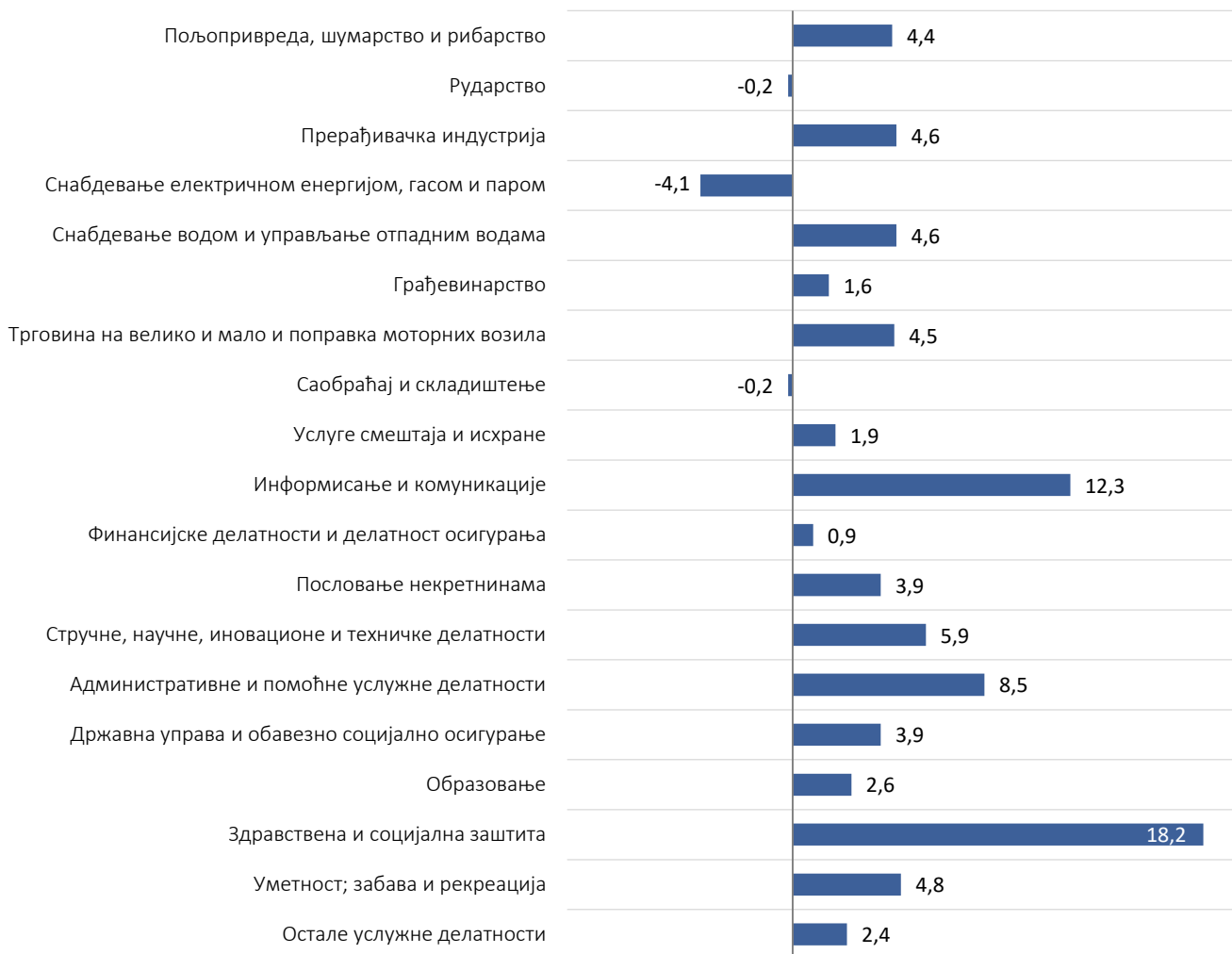
Поређењем зарада без пореза и доприноса по секторима КД (2010) запажа се да је највећи реалан раст у Q1 2021. године, у односу на исти период 2020. године, остварен у секторима Здравствена и социјална заштита (18,2%), Информисање и комуникације (12,3%) и Административне и помоћне услужне делатности (8,5).

Највиша зарада без пореза и доприноса у Q1 2021. године обрачуната је у следећим областима: Рачунарско програмирање и консултантске делатности (173 958 динара), Ваздушни саобраћај (142 010), Информисање и комуникације (130 684), Научно истраживање и развој (127 682), Финансијске услуге, осим осигурања и пензијских фондова (118 145) и Производња дуванских производа (116 661).

У свим осталим областима зараде су се кретале у распону од 35 969 динара (Делатност припремања и послуживања хране и пића) до 112 611 (Експлоатација сирове нафте и природног гаса).

Посматрано по регионима, највиша просечна зарада без пореза и доприноса у Q1 2021. године обрачуната је у Београдском региону (78 848 динара). У Региону Војводине зарада је износила 60 487 динара, у Региону Јужне и Источне Србије 55 786 динара, а у Региону Шумадије и Западне Србије 53 935 динара.

Графикон 9.4. Кретање реалних зарада без пореза и доприноса по секторима КД (2010)
(јануар–март 2021. у односу на исти период 2020)

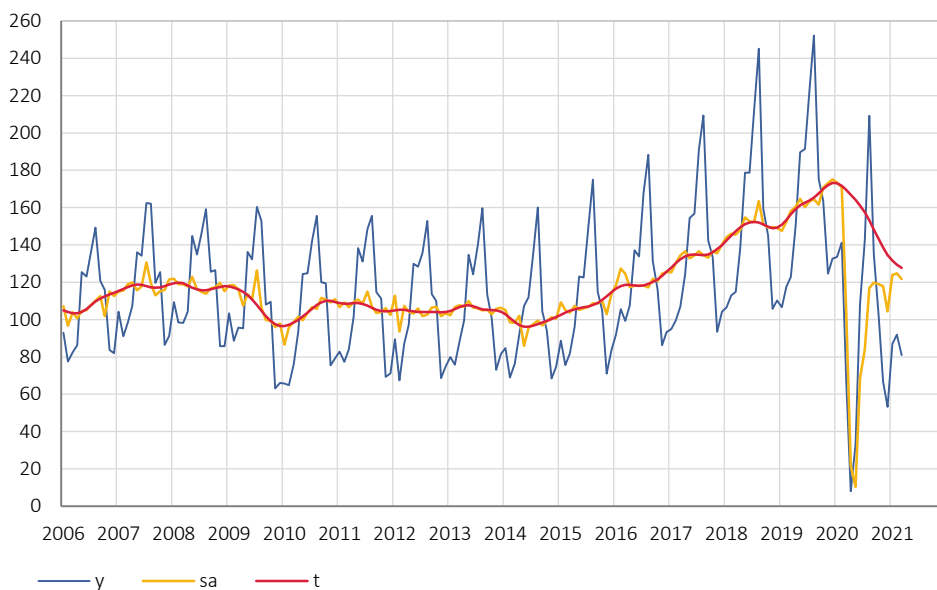
Од средине 2014. па до 2019. године туристичка активност у Србији бележила је стабилан пораст. Међутим, ово позитивно кретање није настављено у 2020. ни током првог квартала 2021. године, када, због пандемије изазване коронавирусом, долази до пада туристичке делатности.

10.1. Ноћења туриста

Мерено бројем ноћења, туризам у Србији је најпре прошао кроз фазу раста промета у периоду 2005–2008. године. Са 2009. годином долази фаза контракције, која траје и наредне године, а од 2011. до 2013. уследио је период стагнације, у коме се просечан број ноћења туриста задржао на око 6,6 милиона годишње. У 2014. години, због временских непогода у мају, са падом броја ноћења за 7,3% у односу на 2013, туристички промет је поново доживео снажну контракцију. Међутим, упркос неповољним временским условима на самом почетку туристичке сезоне, 2014. је година која је обележила почетак експанзивног раста туристичке активности у Србији, који је трајао до марта 2020. године. Тада, као последица пандемије изазване коронавирусом, долази до забране летова, отказивања резервација смештаја и општег пада делатности туристичког сектора.

Временска серија ноћења туриста садржи веома изражене сезонске флукуације, са скоковима у летњој сезони и у периоду зимских празника.

Графикон 10.1. Компоненте временске серије укупних ноћења туриста, индекси
(y – оригинална серија, sa – серија са искљученом сезонском компонентом,
t – тренд-циклус компонента, просек 2020 = 100)

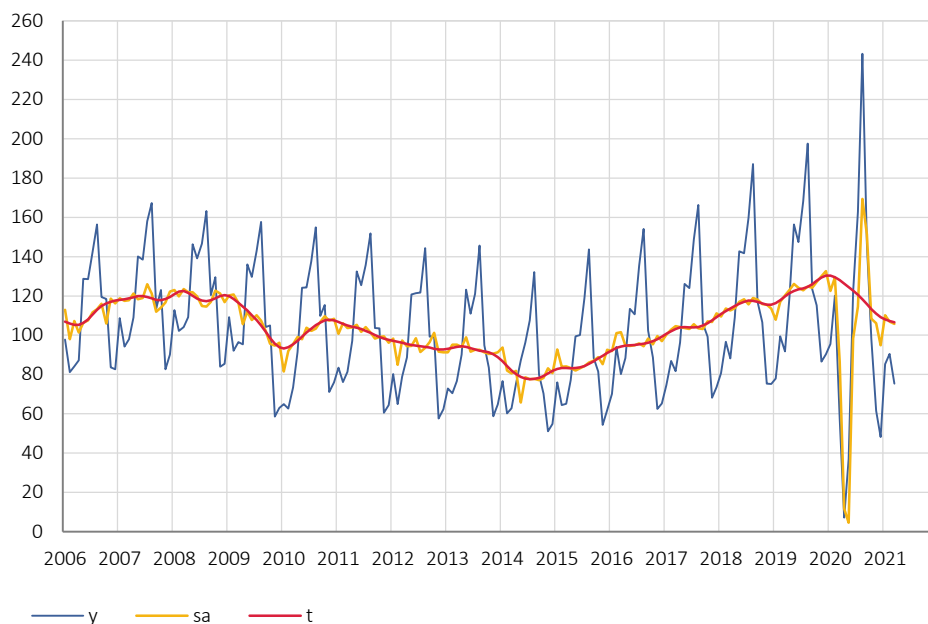

У првом кварталу 2021. године регистровано је 1,3 милиона ноћења, што је за 23,9% мање него у истом периоду претходне године.

Посматрано по месецима, у току првог квартала регистрован је међугодишњи пад од 34,8% односно 34,9% (јануар и фебруар) док је у марту регистрован раст од 21,3%.

10. Туризам

Графикон 10.2. Компоненте временске серије ноћења домаћих туриста, индекси
(y – оригинална серија, sa – серија са искљученом сезонском компонентом,
t – тренд-циклус компонента, просек 2020 = 100)

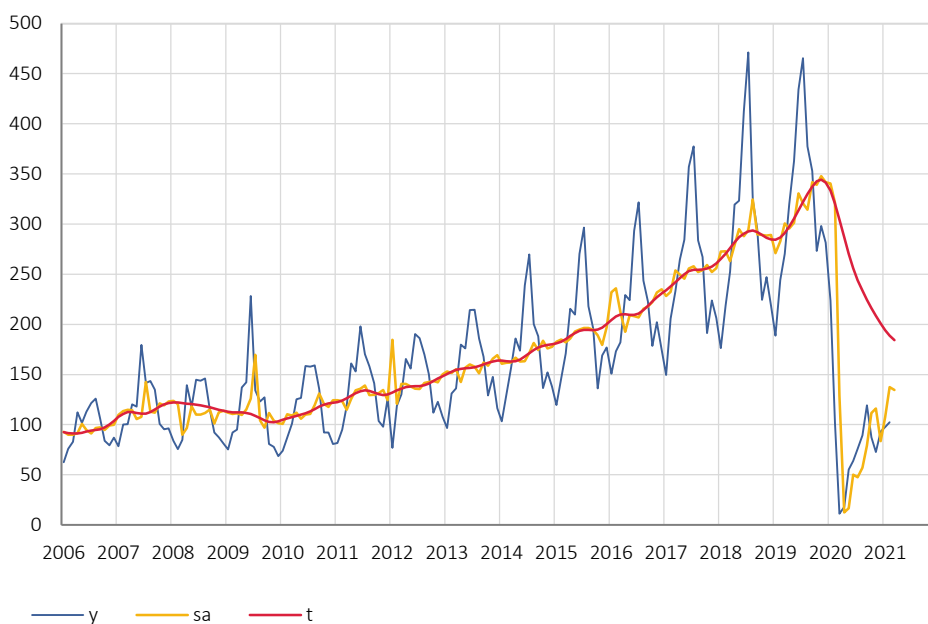

У првом кварталу 2021. године домаћи туристи су остварили 1,0 милион ноћења, што је за 8,1% мање ноћења него у истом периоду претходне године.

Ова група туриста представља већину посетилаца у Србији, тј. 77,0% укупног броја ноћења. Очекује се да, услед још увек отежаног међународног саобраћаја, и у наредном периоду највећи део туристичке активности буде остварен од стране домаћих туриста.

У марту 2021. године број ноћења домаћих туриста био је за 30,8% већи у односу на исти месец претходне године.

Графикон 10.3. Компоненте временске серије ноћења страних туриста, индекси
(y – оригинална серија, sa – серија са искљученом сезонском компонентом,
t – тренд-циклус компонента, просек 2020 = 100)

У првом кварталу 2021. године остварено је око 309 хиљада ноћења страних туриста, што је за 51,7% мање у односу на исти период претходне године. Посматрано по месецима, у току првог квартала регистрован је међугодишњи пад од 66,9% (јануар), 56,4% (фебруар) и раст од 0,3% (март).

Табела 10.1. Ноћења туриста, квартални индекси (%)
(поређење са истим периодом претходне године)

	2019				2020				2021
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
Укупно	103,9	107,2	105,6	116,6	98,3	28,1	74,9	52,8	76,1
Домаћи туристи	101,3	107,6	105,4	113,6	101,5	39,3	113,0	71,1	91,9
Страни туристи	108,3	106,4	105,8	120,6	93,2	8,9	17,9	30,2	48,3

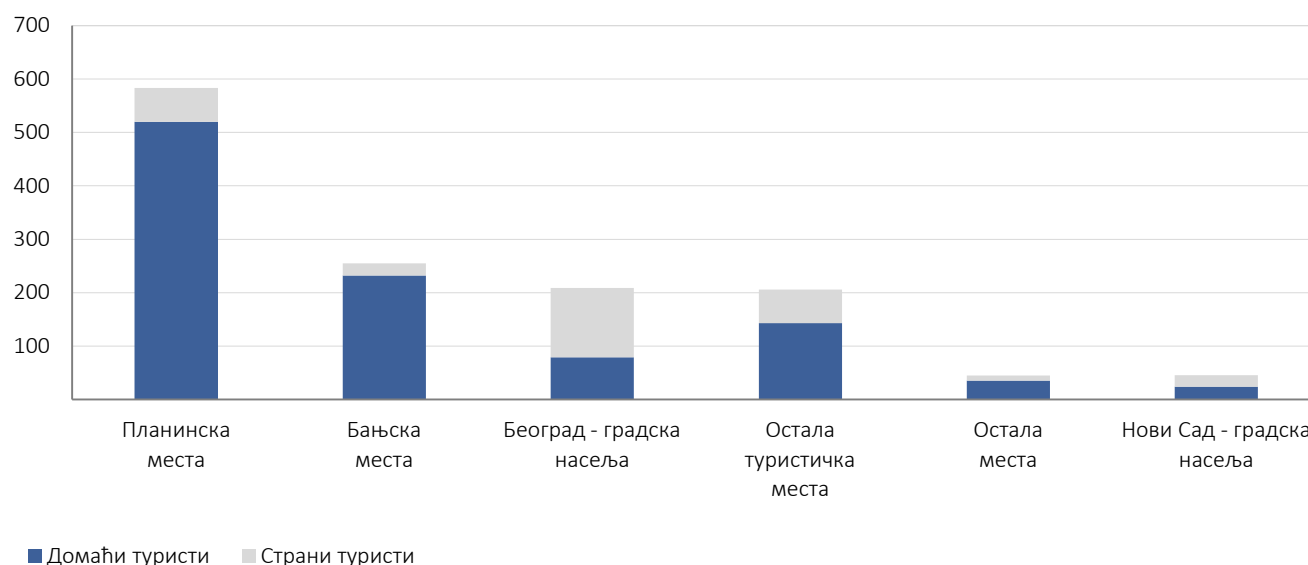
10.2. Најважнија туристичка места

Изражено бројем ноћења туриста, најфреквентније посећивана туристичка места у првом кварталу 2021. године била су планинска места, са око 583 хиљаде остварених ноћења, што представља 43,5% од укупног броја туристичких ноћења у Републици Србији. Од тога је око 405 хиљада ноћења остварено у највећим центрима зимског туризма – Копаонику и Златибору. У планинским местима већину посетилаца чине домаћи туристи (89,2% од укупног броја ноћења).

Према фреквенцији посећености туристичких места, следе бањска места и Београд, са око 255 односно 208 хиљада ноћења. Посетиоци бања су већином били домаћи туристи (91,2%), док су у Београду већину посетилаца чинили страни туристи (62,1% од укупног броја ноћења). Најпосећеније бање биле су Врњачка Бања (око 74 хиљаде ноћења) и Сокобања (око 54 хиљаде ноћења).

Графикон 10.4. Ноћења туриста по изабраним туристичким местима, Q1 2021.

У хиљ.

10. Туризам

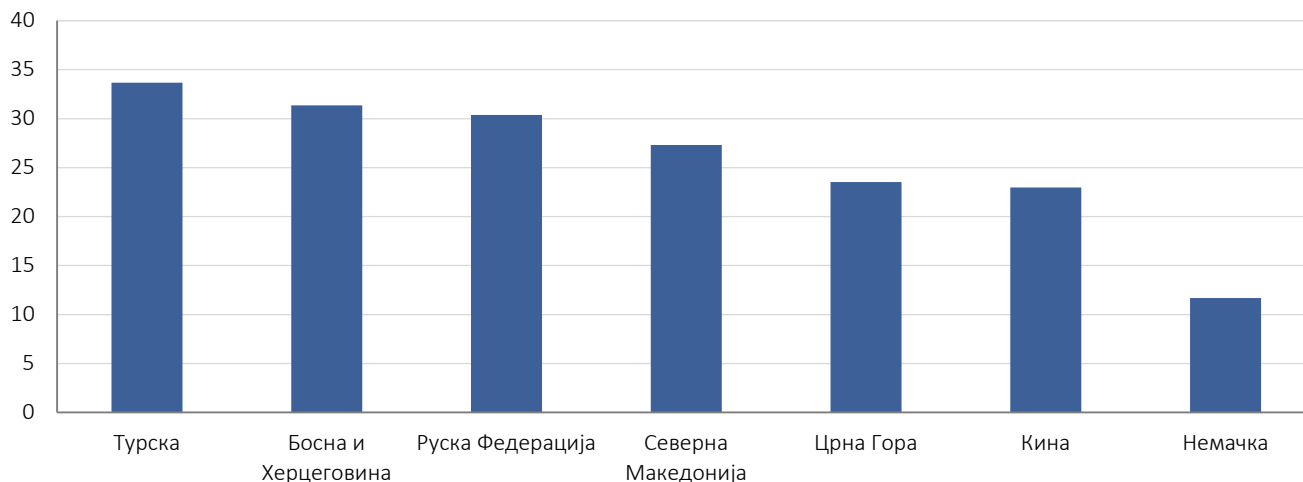
10.3. Земља порекла страних туриста

У првом кварталу 2021. години Србију су посетили страни туристи из око педесет различитих земаља.

Највише ноћења су остварили посетиоци из Турске, Босне и Херцеговине, Руске Федерације, Северне Македоније, Црне Горе, Кине и Немачке. Посетиоци из ових земаља остварили су 58,6% укупног броја ноћења страних туриста у прва три месеца 2021. године.

Графикон 10.5. Ноћења страних туриста по земљама из којих долазе, Q1 2021.

У хиљ.

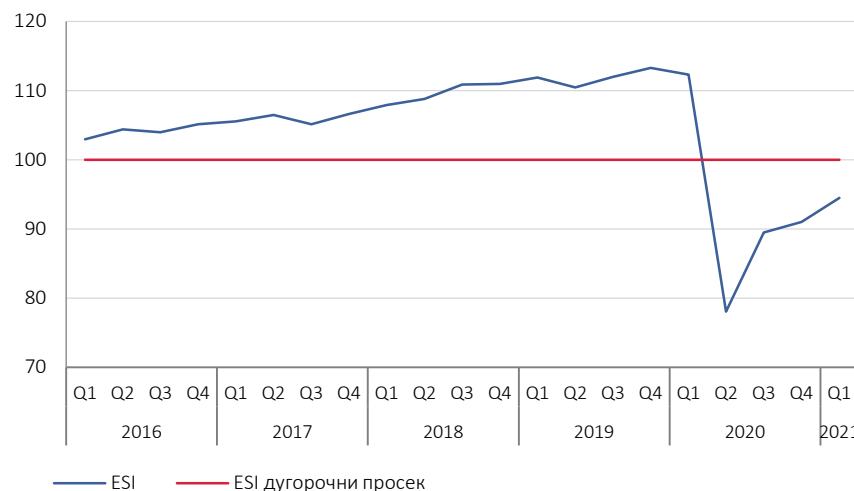
11. Индекс економске климе

11.1. Индекс економске климе (*Economic Sentiment Indicator – ESI*)

Индекс економске климе (енгл. *Economic Sentiment Indicator – ESI*)¹⁰ представља композитни индикатор чија је сврха да прикаже ставове произвођача и потрошача о економским кретањима и економској стабилности. Будући да увид у очекивања економских субјеката може бити важан сигнал промене економских кретања, овај индикатор се често користи за процену економске ситуације, за краткорочне прогнозе, у научне и аналитичке сврхе, као и за међународна поређења и креирање економских политика.

ESI је развијен од стране Генералног директората за привреду и финансије Европске комисије. Добија се на основу пет различитих истраживања произвођача и потрошача, чији ставови дају поуздане назнаке економских кретања, а на основу којих су креирани индикатори поверења. Индикатори поверења анализираних сектора су пондерисани, како би се најбоље одразио њихов утицај на привредне активности, и то – Прерађивачка индустрија 40%, Услуге делатности 30%, Потрошња становништва 20%, Грађевинарство 5% и Трговина на мало 5%. Вредност *ESI* изнад 100 указује на побољшање економске активности, док вредност испод 100 указује на њено погоршање.¹¹

Графикон 11.1. Индекс економске климе (%)
(десезонирани подаци)

Након наглог пада у другом кварталу 2020. године, уследио је опоравак економске климе у Србији, тако да индекс економске климе у првом кварталу 2021. године, са вредношћу од 94,5, иако и даље испод дугорочног просека, бележи раст од 3,5 п. п. у поређењу са претходним кварталом. Раст индекса други квартал заредом показује побољшана очекивања пословних субјеката, што је делом резултат ублажавања рестриктивних мера за сузбијање епидемије коронавируса. Вредност индекса одражава пораст оптимистичних очекивања, пре свега у сектору услуга, где је забележен раст од 7 п. п., и трговине на мало (6,4 п. п.), али и сектору прерађивачке индустрије, са незнатним растом од 0,6 п. п. Погоршана су очекивања у секторима Потрошња (-1,9 п. п.) и Грађевинарство (-0,5 п. п.).

Табела 11.1. Индикатори поверења по секторима и индекс економске климе – раст у односу на дугорочни просек (%)¹²

Индикатори поверења	Минимум		Просек	Максимум		2019				2020				2021
	квартал	вредност		квартал	вредност	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
Прерађивачка индустрија	Q2 2020	-7,5	4,2	Q1 2015	7,6	5,9	6,3	5,1	6,6	5,7	-7,5	-2,3	-1,0	-0,4
Услуге	Q2 2020	-34,8	6,2	Q2 2016	16,5	15,2	12,8	14,9	13,0	13,4	-34,8	-17,1	-14,1	-7,1
Трговина на мало	Q2 2020	-9,6	8,2	Q4 2019	16,8	13,0	11,0	14,3	16,8	15,5	-9,6	-1,3	-6,2	0,2
Грађевинарство	Q3 2013	-41,1	-12,3	Q4 2019	6,8	5,8	4,3	6,7	6,8	6,4	-7,3	-6,2	-6,2	-6,7
Потрошачи	Q4 2014	-19,7	-5,3	Q1 2020	9,9	4,8	4,4	8,4	8,8	9,9	8,1	5,1	4,7	2,8
Индекс економске климе	Q2 2020	78,0	100,0	Q4 2019	113,3	111,9	110,4	112,0	113,3	112,3	78,0	89,5	91,0	94,5

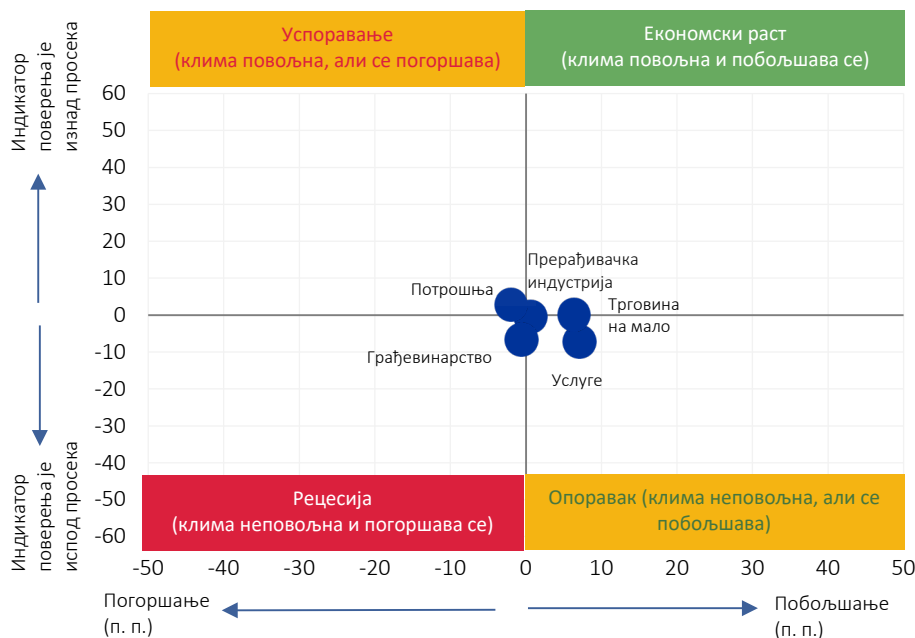
¹⁰ Извор: Европска комисија, обрада: Републички завод за статистику.

¹¹ *ESI* се израчунава као индекс са средњом вредношћу 100 и стандардном девијацијом 10. Више о методологији: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/bcs_user_guide_2020_02_en.pdf

¹² Квартални подаци представљају тромесечни просек.

11. Индекс економске климе

Графикон 11.2. Семафор економске климе

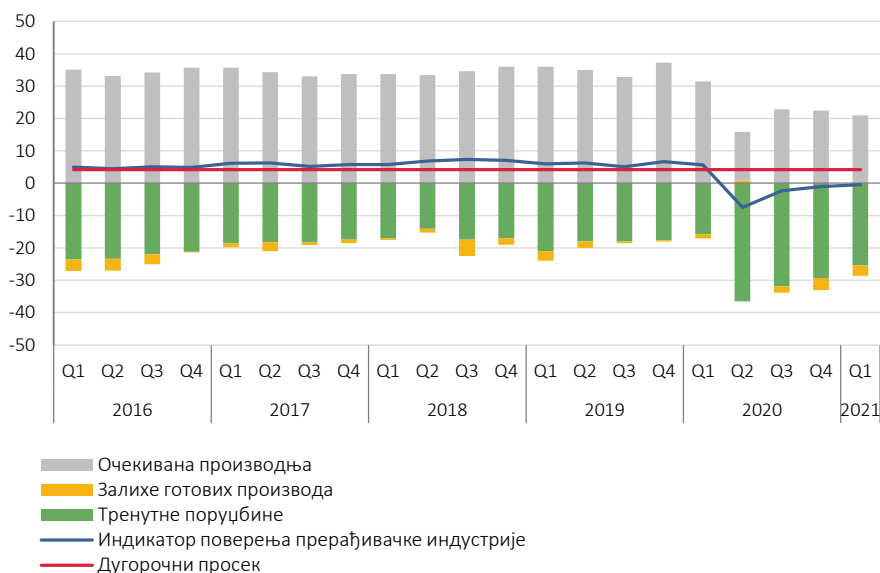

Семафор економске климе, креиран на бази десезонираних индикатора поверења, показује да већина сектора остварује изванредан економски опоравак, са још неповољном климом, али са израженом тенденцијом побољшања. Тенденцију погоршања економске климе и улазак у фазу рецесије бележи једино сектор грађевинарства, док је сектор потрошње у фази успоравања, са још увек повољном климом, али и тенденцијом погоршања.

11.2. Индикатор поверења прерађивачке индустрије

Индикатор поверења прерађивачке индустрије укључује одговоре економских субјеката о уговореним поруџбинама, очекиваној производњи и залихама готових производа.

Графикон 11.3. Индикатор поверења прерађивачке индустрије (%)
(десезонирани подаци)

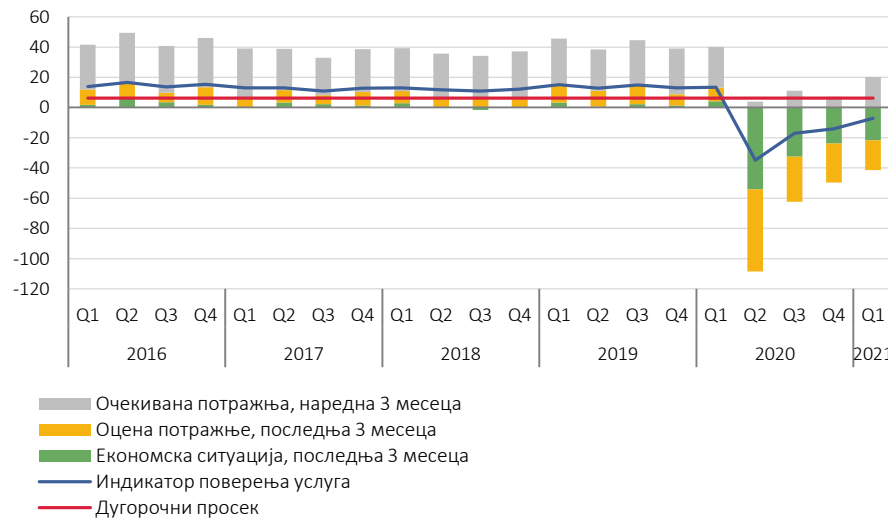
Индикатор поверења прерађивачке индустрије (енгл. *Industry Confidence Indicator – ICI*) у првом кварталу 2021. износио је -0,4% или 0,6 п. п. више у односу на претходни квартал, али је и даље испод дугорочног просека, за чак 4,6 п. п. Раст овог индикатора може се приписати порасту оцено тренутних поруџбина (+3,9 п. п.), као и залиха готових производа (+0,6 п. п.), упркос константним негативним вредностима ових компоненти. Насупрот томе, очекивања у домену производње бележе незнатан пад (-0,3 п. п.).

11. Индекс економске климе

11.3. Индикатор поверења у сектору услуга

Истраживање у области услужних делатности састоји се од питања о економској ситуацији, текућој и очекиваној потражњи за услугама.

Графикон 11.4. Индикатор поверења услуга (%)
(десезонирани подаци)

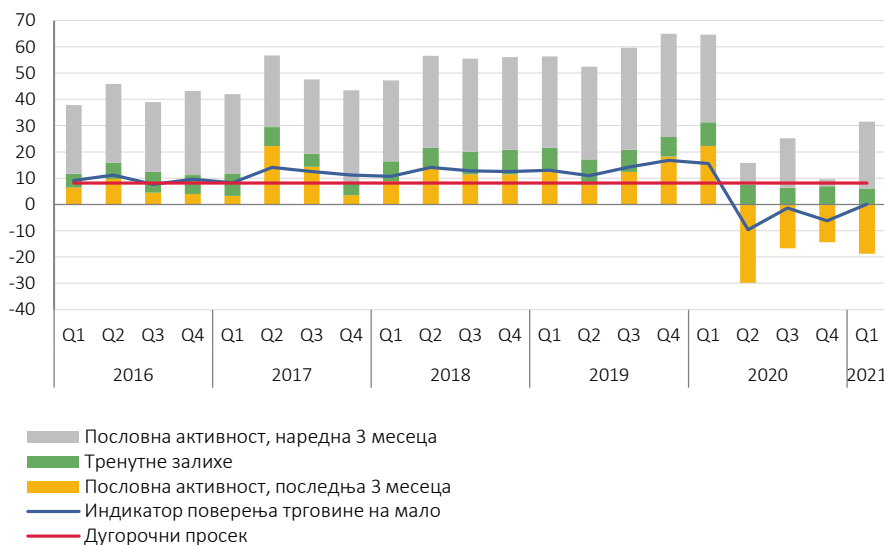

Индикатор поверења услуга (енгл. *Services Confidence Indicator – SCI*), са вредношћу од -7,1% у првом кварталу 2021, иако чак 13,3 п. п. испод дугорочног просека, бележи двоструки раст од 7 п. п. у односу на претходни квартал. Раст овог индикатора одражава, пре свега, пораст очекивања потражње у наредном тромесечју (+13,1 п. п.), а затим и оцене потражње (+5,9 п. п.) и економске ситуације у последња три месеца (+2,3 п. п.).

11.4. Индикатор поверења трговине на мало

Истраживање у области трговине на мало састоји се од питања о тренутној и будућој пословној активности предузећа и стању залиха.

Графикон 11.5. Индикатор поверења трговине на мало (%)
(десезонирани подаци)

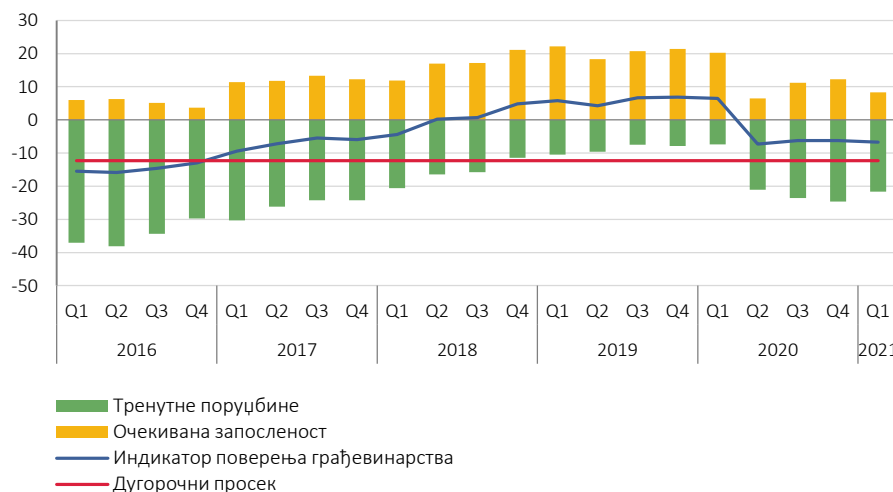
Индикатор поверења трговине на мало (енгл. *Trade Confidence Indicator – TCI*) у првом кварталу 2021, са вредношћу од 0,2 п. п., бележи раст од 6,4 п. п. у односу на претходни квартал, али је и даље испод дугорочног просека (-8 п. п.). Вредност индикатора одражава значајан пораст очекивања пословне активности у наредном тромесечју (+22,7 п. п.), упркос погоршаним оценама пословне активности у последња три месеца (-4,4 п. п.) и тренутних залиха (-0,8 п. п.).

11. Индекс економске климе

11.5. Индикатор поверења грађевинарства

Истраживање у области грађевинарства састоји се од питања о уговореним поруџбинама и очекиваној запослености.

Графикон 11.6. Индикатор поверења грађевинарства (%)
(десезонирани подаци)

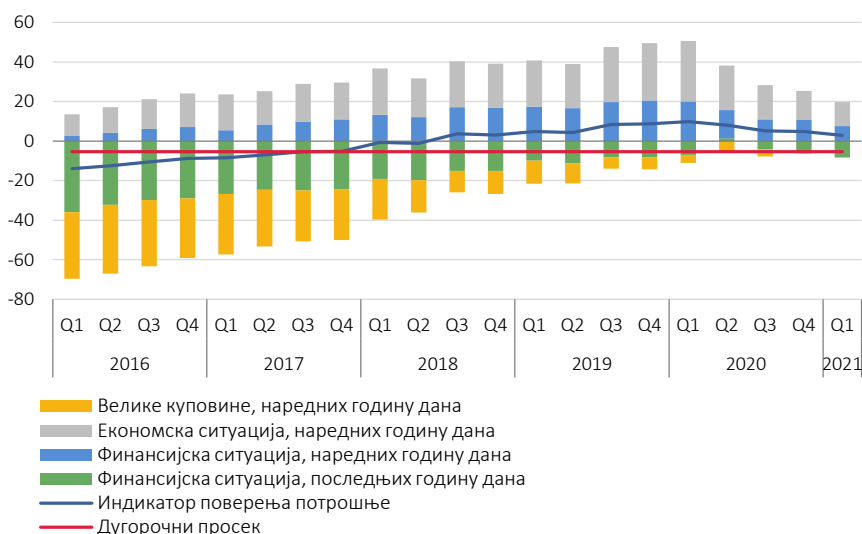

Индикатор поверења грађевинарства (енгл. *Construction Confidence Indicator – CCI*), са вредношћу од -6,7% у првом кварталу 2021, опао је за 0,5 п. п. у односу на претходни квартал, али и даље превазилази дугорочни просек за 5,6 п. п. Вредност овог индикатора одражава пад очекивања у области запослености (-4 п. п.), наспрот незнатном порасту очекивања у погледу тренутних поруџбина (+3 п. п.).

11.6. Индикатор поверења потрошача¹³

Истраживање о потрошњи становништва састоји се од питања о финансијској ситуацији домаћинства, општој економској ситуацији и очекивањима у вези са већим куповинама.

Графикон 11.7. Индикатор поверења потрошача (%)
(десезонирани подаци)

Индикатор поверења потрошача (енгл. *Consumer Confidence Indicator – CCI*), са вредношћу од 2,8 п. п. у првом кварталу 2021. бележи пад од 1,9 п. п. у односу на претходни квартал.

Вредност индикатора одражава пад оптимизма потрошача у готово свим сегментима. Најизраженији је песимизам у погледу финансијске ситуације у последњих, али и наредних годину дана (-3 п. п.), а затим и економске ситуације у наредних годину дана (-2,4 п. п.). Благих пораст очекивања потрошачи су исказали у погледу планираних већих куповина у наредној години (0,9 п. п.).

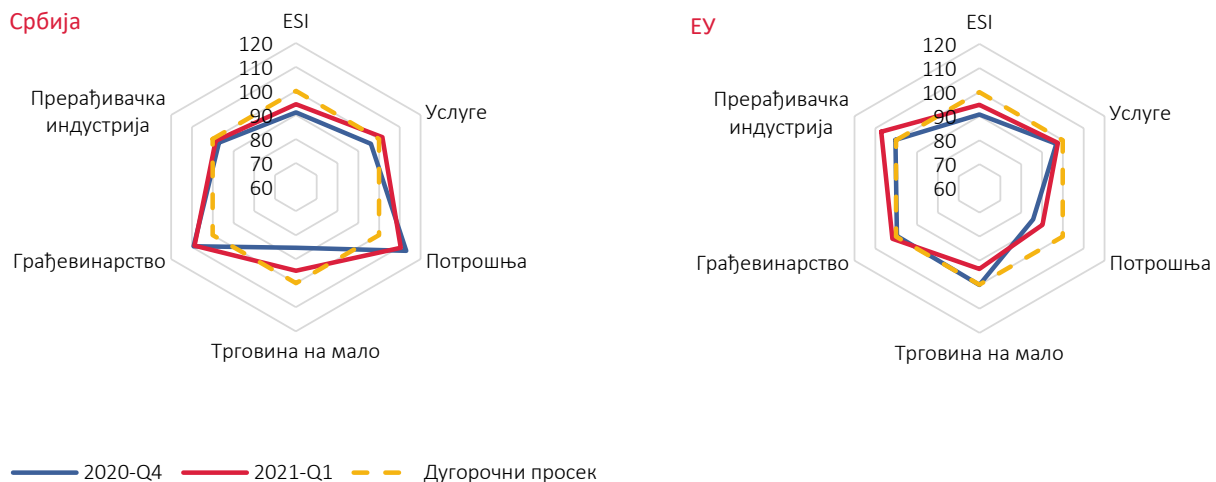
¹³ Методологија израчунавања индикатора поверења потрошача је измењена од стране Европске комисије и, у складу с тим, подаци су ревидирани.

11. Индекс економске климе

11.7. Индикатор економске климе у Европској унији

Економска очекивања у земљама чланицама ЕУ настављају раст у првом кварталу 2021. (у односу на претходни квартал), што је узроковало да *ESI* забележи раст за 4,1 п. п. (са вредности 90,6 на 94,7). Највећи раст очекивања у ЕУ забележен је у секторима Прерађивачка индустрија (6,1 п. п.), Грађевинарство (2 п. п.) и Потрошња (1,8 п. п.).

Графикон 11.7. Показатељи економске климе

i Како тумачити радар?

Скала радар-графика дефинисана је у интервалу од 60 до 120 (просек = 100). Најновији квартални исходи (I квартал 2021) упоређени су са претходним кварталним исходима (IV квартал 2020) и дугорочним просеком (= 100) одговарајуће серије индикатора поверења. Развој удаљен од центра одражава побољшање индикатора поверења, а приближавање центру представља погоршање.

12. Регионалне економске асиметричности

Полазна тачка у сагледавању различитих аспеката регионалних асиметрија је статус градова и општина Србије на основу Уредбе о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2014. годину („Службени гласник РС“, број 104/2014). У складу са Уредбом, осим Београдског региона, који нема ниједну општину са статусом неразвијеног подручја, у остала три региона број и величина неразвијених општина изразито варирају – Регион Војводине има само једну у групи изразито недовољно развијених (од укупно 46 општина), Регион Јужне и Источне Србије има чак 30 (од укупно 53), а у Региону Шумадије и Западне Србије овај статус има 13 од укупно 53 општине. С друге стране, ниједна општина у Региону Војводине нема статус девастиране (девастирана општина је она чији је степен развијености испод 50% републичког просека – погледати Речник термина), у Региону Шумадије и Западне Србије овај статус имају три општине, а у Југоисточном региону чак њих 16.

Неуједначен економски раст у Србији последњих деценија допринео је продубљивању већ постојећих територијалних неједнакости. Регионална поларизација присутна је на неколико нивоа – неразвијено подручје, развијени центар и недовољно развијена периферија. Регионалне неравнотежности – изражене преко економских, социјалних, демографских и инфраструктурних индикатора – одражавају карактеристике економског и друштвеног система земље.

• Бруто домаћи производ

Регионални бруто домаћи производ представља примарни статистички индикатор за мерење економских перформанси региона и ефективности регионалних политика и програма усмерених на редукцију јаза између региона.

Од укупног БДП-а у 2019. години, посматрано на нивоу НСТЈ 2 региона, највише је остварено у Београдском региону (41,7%), затим у Региону Војводине (26,5%), Региону Шумадије и Западне Србије (18,1%) и Региону Јужне и Источне Србије (13,7%).

Ако се има у виду да Београдски регион обухвата 3,7% простора на коме живи 24% становника Србије, јасно је да је уједно реч о региону са највећим БДП-ом по становнику (1 332 000 динара по становнику, односно 70,8% више у односу на републички просек, или скоро три пута више у односу на Регион Јужне и Источне Србије). Остали региони бележе исподпросечне вредности БДП-а по становнику, и то Регион Војводине -0,6%, Регион Шумадије и Западне Србије -34,2% и Регион Јужне и Источне Србије -36,2%.

• Просечне зараде

Ниво развијености региона, мерен просечним зарадама без пореза и доприноса, креће се у размери 1,5 : 1, при чему су највише зараде забележене у Београдском региону, спрам Региона Шумадије и Западне Србије, са најнижим зарадама. Просечна зарада без пореза и доприноса у првом кварталу 2021. године у Београдском региону је износила 78 848 динара или 124% просека Републике Србије (63 563 динара), у Региону Војводине је незнатно испод републичког просека (60 487 динара или 95,2% републичког просека), док су Регион Јужне и Источне Србије и Регион Шумадије и Западне Србије остварили око 86% националног нивоа (55 786 динара и 53 935 динара, респективно). У свим регионима просечна зарада бележи раст у односу на исти квартал претходне године, а највеће апсолутно и релативно повећање остварено је у Београдском региону (5 388 динара или 7,3%).

У 62 општине су просечне зараде без пореза и доприноса биле испод 80% просека Републике, односно у појединим београдским општинама просечна зарада је била више него дупло већа у односу на општину Бојник (са најнижом просечном зарадом – 44 513 динара). Такође, на зачељу лествице налазе се општине Ражањ, са зарадом у просеку од 45 288 динара, Сврљиг (45 397) и Власотинце (45 433).

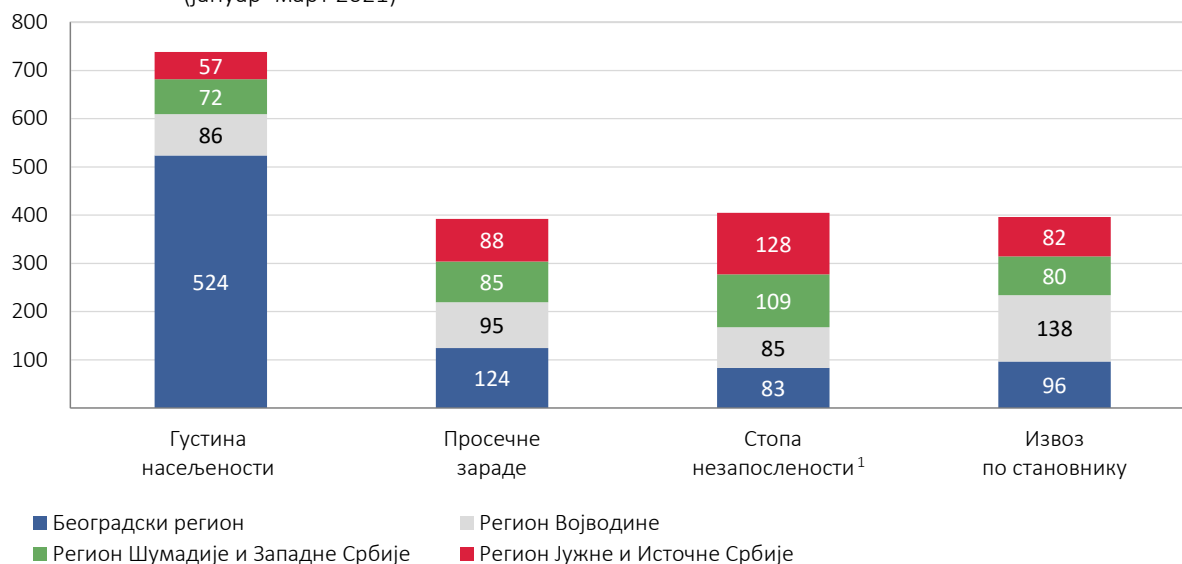
• Тржиште рада

Корелација стопе незапослености и степена развијености региона веома је висока, па, у складу с тим, Регион Јужне и Источне Србије, са вредношћу стопе незапослености од 11,5% у 2020. години, за 28% превазилази просек Србије (који износи 9%), насупрот Београдском региону, где је стопа незапослености најнижа (7,5%, односно 17% испод националног просека). Такође, када је посреди стопа запослености, предњачи Београдски регион, са стопом од 51,3% или 4,5% изнад просека Србије, док је у Региону Јужне и Источне Србије забележена најнижа стопа – 45,8% или 6,8% испод републичког просека.

12. Регионалне економске асиметричности

Регион Војводине и Београдски регион партиципирани су у 2020. години са по 26% у укупној запослености, док у укупној незапослености предњачи Регион Шумадије и Западне Србије, са 31,3%, у односу на Београдски регион, са 21% учешћа (према Анкети о радној снази). У Региону Шумадије и Западне Србије ради 28% запослених Србије, али је зато у овом региону забележена и скоро трећина укупно незапослених. Регион Јужне и Источне Србије у укупној запослености Србије учествује са 20%, а у укупној незапослености са 26%.

Графикон 12.1. Диспропорције на нивоу региона у Србији (%) (ниво РС = 100%)
(јануар–март 2021)

¹ Подаци о стопи незапослености се односе на 2020. годину.

• Извозна активност

За разлику од других показатеља, Београдски регион у првом кварталу 2021. нема примат у укупном извозу Србије (учешће износи 23%), пре свега због доминантности услуга у београдској економији (већина услуга пласира се на домаћем, а не на међународном тржишту). Регион Војводине предњачи са учешћем у извозу од 36,8%, а затим следе Регион Шумадије и Западне Србије (22%) и Регион Јужне и Источне Србије (17,6%). Извоз по становнику одсликава регионалне асиметричности – Регион Војводине, са извозом по становнику од 959 евра, за 38% је виши од републичког просека и скоро двоструко превазилази вредност извоза по становнику Региона Шумадије и Западне Србије (557 евра), који је за 20% нижи од републичког просека.

• Демографска структура

Према последњим расположивим подацима за 2019. годину, густина насељености у Београдском региону је 6,7 пута виша од просечне густине насељености у Републици Србији, док је у Региону Јужне и Источне Србије забележена најнижа густина насељености – 28% испод републичког просека. Иако сви региони релативно уједначено партиципирају у укупној популацији Србије, унутаррегионалне разлике су знатно израженије. Тако је, на пример, у осам градова Региона Војводине концентрисано више од половине становништва Региона (53,4%). Међутим, популациона неравномерност је најизраженија у друга два региона: Регион Шумадије и Западне Србије има десет градова у којима живи 55% укупног становништва Региона, док у 13 неразвијених општина живи свега 13%. Овај однос је још израженији у Региону Јужне и Источне Србије, у којем у девет градова живи 56% популације, док у чак 30 неразвијених општина живи тек 31% становништва. Поред тога, због економских миграција, број становника Београдског региона константно расте (за 2,2% између 2011. и 2019. године), док број становника у остала три региона опада. То истовремено значи да ће разлике у густини насељености додатно расти, јер насељеност у Региону Јужне и Источне Србије постаје све разурђенија, док у Београдском региону постаје све гушћа.

12. Регионалне економске асиметричности

• Саобраћајна инфраструктура

У Републици Србији постоје велике регионалне и унутаррегионалне разлике у погледу инфраструктурне опремљености (саобраћајне, телекомуникационе и водопривредне, односно пратеће супраструктуре). Преко квалитета путева, телекомуникација и савремених услова становања, разлике се, пре свега, манифестују кроз неразвијено јужно подручје и развијенији север Србије. Незадовољавајуће стање путне мреже нарочито је изражено код општинских (локалних) путева, неопходних за свакодневно функционисање, развој и активирање општина и насеља. На ово нам јасно указује податак да је у 38 општина¹⁴ учешће локалних путева са савременим коловозом испод просека, док четири општине бележе учешће испод 20%, и то су управо неразвијена и девастирана подручја која се суочавају са највећим развојним проблемима. Такође, стопа обнављања аутомобила (број први пут регистрованих аутомобила у односу на укупан број регистрованих аутомобила), као показатељ социоекономских неједнакости на регионалном нивоу, у 2020. варира од 6,8 у Региону Јужне и Источне Србије до 8,8 у Београдском региону, где је регистровано свако треће путничко возило. Број први пут регистрованих аутомобила, у поређењу са бројем становника у периоду јануар–март 2021. године, одражава сличан однос тако што Београдски регион предњачи у односу на просек Србије за 27%, насупрот Региону Шумадије и Западне Србије, са свега 85% националног просека.

Регионална асиметричност је сагледана преко односа екстремних (највиших и најнижих) вредности кључних индикатора. На пример, највећа густина насељености је забележена у Београду и девет пута превазилази густину насељености у Региону Јужне и Источне Србије, где је најнижа (табела 12.1).

Табела 12.1. Екстремне вредности индикатора регионалне асиметричности, јануар–март 2021.

Индикатори	Густина насељености, km ² , 2019	БДП/ст., 2019	Просечне нето зараде	Стопа незапослености	Извоз по становнику	Демографско пражњење, 2011–2019
	9 : 1	2,7 : 1	1,5 : 1	1,6 : 1	1,7 : 1	(-7,6) : (+2,2)
Екстремне вредности (највиша : најнижа)	Београдски регион: Регион Јужне и Источне Србије	Београдски регион: Регион Јужне и Источне Србије	Београдски регион: Регион Шумадије и Западне Србије	Регион Јужне и Источне Србије: Београдски регион	Регион Војводине: Регион Јужне и Источне Србије	Регион Јужне и Источне Србије: Београдски регион

Табела 12.2. Индикатори развијености региона Србије (НСТЈ 2) (ниво РС = 100%)

	2018				2019				2020				2021
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
Београдски регион													
Просечне зараде у динарима	122,0	121,6	122,3	123,1	124,5	124,0	123,9	123,9	124,0	123,5	123,3	124,1	124,0
Стопа запослености	106,0	106,0	103,3	106,1	106,1	106,7	102,8	105,2	109,0	104,1	102,0	102,6	-
Стопа незапослености	89,9	84,9	90,3	77,5	82,6	74,8	80,0	78,4	73,2	83,6	86,7	89,9	-
Извоз по становнику у еврима	109,7	111,0	110,8	110,1	109,1	109,9	105,5	101,1	100,1	111,1	98,5	99,7	96,2
Број први пут регистрованих путничких аутомобила на 1 000 становника	133,5	146,5	132,3	132,2	134,5	147,6	134,9	132,1	131,6	138,3	130,9	126,6	126,6
Регион Војводине													
Просечне зараде у динарима	94,7	94,8	94,9	94,9	94,1	94,5	94,7	95,2	95,2	94,9	95,2	95,5	95,2
Стопа запослености	99,1	99,0	99,6	99,8	100,0	96,7	99,6	99,2	97,7	97,5	100,0	99,2	-
Стопа незапослености	87,2	84,0	69,9	86,8	85,1	95,1	86,3	81,4	86,6	82,2	80,0	87,9	-
Извоз по становнику у еврима	125,3	127,0	131,9	136,3	131,3	125,6	131,7	137,0	134,4	135,1	130,3	135,3	138,0
Број први пут регистрованих путничких аутомобила на 1 000 становника	96,8	91,9	94,1	98,3	97,6	88,9	89,9	94,4	95,1	91,8	91,1	94,7	94,5

¹⁴ Подаци се односе на 2019. годину.

12. Регионалне економске асиметричности

Табела 12.2. Индикатори развијености региона Србије (НСТЈ 2) (ниво РС = 100%)

	2018				2019				2020				2021
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
Регион Шумадије и Западне Србије													
Просечне зараде у динарима	86,6	86,9	86,6	86,0	85,0	85,2	85,5	85,3	84,8	85,1	85,5	84,7	84,9
Стопа запослености	101,3	101,0	103,7	100,4	99,4	101,6	102,2	101,0	101,4	102,3	102,6	103,6	-
Стопа незапослености	105,4	105,9	110,6	114,7	114,0	107,8	111,6	111,3	118,6	106,8	107,8	104,0	-
Извоз по становнику у еврима	85,0	87,0	79,3	76,7	78,0	81,5	77,4	78,5	81,0	74,3	84,1	82,9	80,1
Број први пут регистрованих путничких аутомобила на 1 000 становника	94,3	88,7	94,0	92,6	91,99	88,6	95,0	93,6	94,9	93,9	96,7	97,2	98,3
Регион Јужне и Источне Србије													
Просечне зараде у динарима	89,0	89,5	88,8	88,2	87,9	88,2	88,0	87,3	87,6	88,4	88,2	87,8	87,8
Стопа запослености	92,0	93,2	92,3	92,8	93,5	94,3	94,8	93,8	90,8	95,6	93,6	92,6	-
Стопа незапослености	123,6	131,1	134,5	123,3	122,3	123,3	126,3	132,0	126,8	131,5	133,3	123,2	-
Извоз по становнику у еврима	76,9	70,5	74,7	73,2	78,7	80,2	83,2	80,0	81,2	76,3	84,1	78,1	82,2
Број први пут регистрованих путничких аутомобила на 1 000 становника	72,3	71,0	77,9	72,8	72,6	73,1	77,8	77,5	75,5	73,8	79,1	78,8	77,4

Речник термина

Класификација региона и јединица локалне самоуправе (општина) према Уредби. Уредбом је утврђена јединствена листа развијености региона (који су, према степену развијености, разврстани у развијене и недовољно развијене регионе) и општина, разврстаних у четири групе и девастирана подручја. У првој групи су општине чији је степен развијености изнад републичког просека, у другој општине са степеном развијености у распону од 80% до 100% републичког просека, трећој припадају недовољно развијене општине, чији је степен развијености у распону од 60% до 80% републичког просека, док су у четвртој групи изразито недовољно развијене општине, чији је степен развијености испод 60% републичког просека.

Девастирана подручја су општине из четврте групе чији је степен развијености испод 50% републичког просека (на основу података органа надлежног за послове статистике и финансија). Региони се разврставају на основу вредности БДП-а по становнику у региону у односу на републички просек, за референтни период. Развијени региони су региони који остварују вредност БДП-а изнад вредности републичког просека (Београдски регион и Регион Војводине). Недовољно развијени региони су региони у којима је вредност БДП-а испод вредности републичког просека (Регион Шумадије и Западне Србије и Регион Јужне и Источне Србије). Такође, статус недовољно развијеног региона има Регион Косово и Метохија.

Демографско пражњење је појам који осликава природни и механички одлив становништва у одређеном географском или административном подручју.

Одсек за комуникацију и информисање
Тел.: 011/24-01-284
Имејл: stat@stat.gov.rs

Библиотека
Тел.: 011/24-12-922, лок. 251
Имејл: biblioteka@stat.gov.rs

Број страна: 57
Тираж: 40

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

311

ТРЕНДОВИ / Републички завод за статистику ; одговара
Миладин Ковачевић. - 2004 (март)- . - Београд : Републички
завод за статистику, 2004- (Београд : Републички завод
за статистику). - 27 cm

Тромесечно. - Је nastavak: Ekonomski trend = ISSN 0354-1401
ISSN 1820-1148 = Трендови - Република Србија. Републички
завод за Статистику
COBISS.SR-ID 114642700

Q1

Трендови 2021 - I квартал

МАКРОЕКОНОМСКЕ ПРОГНОЗЕ

БРУТО ДОМАЋИ ПРОИЗВОД

ИНДУСТРИЈСКА ПРОИЗВОДЊА

ГРАЂЕВИНАРСТВО

СПОЉНА ТРГОВИНА

УНУТРАШЊА ТРГОВИНА

ЦЕНЕ

ТРЖИШТЕ РАДА

ЗАРАДЕ

ТУРИЗАМ

ИНДЕКС ЕКОНОМСКЕ КЛИМЕ

РЕГИОНАЛНЕ ЕКОНОМСКЕ АСИМЕТРИЧНОСТИ